

Ŋwa'anli choshi
Roma
Kāon nu pa thɔ nnu

Pɔɔ ni nā'an Ŋwa'anli yei mɛ ni pa ghan pin mon choshi la'ataon Roma. Ŋwa'anli yei nōon ŋa Minnwi ni nchu'ɔ Pɔɔ nɔ ŋan ntaon yi. A ni nā'an mɛ nɔ līgəi nu vugu ŋa pugu ghērɛ vi nɔ ghəi nu ni ŋkəni pwa pisha'akhɔ krao ŋgei la'ataon yugu ŋa a pɔ ŋgei nii minaon nɛ. Pɔɔ pin mfi'i yaon ŋa fā'o nu pin mbɔn Jishɔ yie ghɔ nɛ pugu pa ŋkwan ha'an ghan pin fā'o nɔ chhɔ nu chombhi yugu nɛ. A pin nu'un nchwie ŋa pi ji nnu ŋa Minnwi ni ŋkā'a nu mon mbhi nɛ ntɔɔ pi mbhɔ Jishɔ Krishto mbɔ muun Fūon Devi. Yie ghɔ nōon nu ŋa Minnwi thi ŋkuon kəna yi ŋa a ni ŋgrā pugu pa ŋwa Ishrae nɛ.

Ŋwa'anli yei shwei via ŋa ŋwa Juu pugu pa ŋwa taon nduon pɔ pi pa ŋgusha'a nɛ mfā'o nɔ fā'o nu njɔ. A pin nu'un nōon ni pia ŋa Minnwi lōɔ nthi mi nɔ chwie nu ŋwa Juu pugu pa taon nduon pugu pɔ yi ndindɔ ntɔɔ pi ŋkuon khu nu Jishɔ Krishto mbɔn ŋku'ɔ. Ŋwa'anli yei gha ndwigi nu, mfi'i ŋkwan ha'an pa ghan pin fā'o nɔ chhɔ nu chombhi yugu mon pin nɛ.

Mā'an nu chrà

¹ Ŋwa'anli yei llɔ mbhɔ mu Pɔɔ, mbɔ muun fā'a Krishto Jishɔ. Pi gē a ŋa mbɔ ŋan ntaon Krishto, Minnwi chu'ɔ a ŋa nchii pwa pisha'akhɔ yi, ² ŋa a ni ŋkā'a fie ndii ntɔɔ pi mbhɔ pa njəli'i pi mon Ŋwa'anli Minnwi yi taon taon. ³ Pwa pisha'akhɔ ghɔ pɔ nthɛ Muun vi, ŋa mon frəinon pi ni mbhi vi mon ndaonon Fūon Devi nɛ.

⁴ Ntɔɔ pi mbɔ Jijwe taɔntaɔn, pi ni nɔɔn vi ni mme ghrí ɲa a Muun Minnwi ntɔɔ pi mon ku'ɔ nu mi mon gu, mbɔ ju Jisho Krishto mbɔ Taathɔ via. ⁵ Pia tɔɔ mbɔ Krishto mfā'ɔ shina mbini mbɔ ghan ntaɔn, nɔ chwie nu nguon ɲgwa taɔn nduon ya'ɔ nchɔ llɔ mon pin nthe ligi yi, ⁶ pugu pa pɛi ɲa pi gē vɛi ɲa pɛi pɔ yi Jisho Krishto nɛ.

⁷ Nā'an pi ni nguon vɛi ghao ɲa pɛi pɔ la'ataɔn Roma nɛ, ɲa Minnwi khwā vɛi ndɔ ɲgē vɛi ɲa pɛi pɔ ɲgwa pi pi taɔntaɔn nɛ.

Pwapun pugu pa ghighri llɔ mbɔ Minnwi mbɔ Tāa via pugu Jisho Krishto mbɔ Taathɔ pɔ ni pɛi.

Pɔɔ khwā nu nɔ ghɛi nu la'ataɔn Roma

⁸ Mfūon ntɔɔ Minnwi a ntɔɔ mbɔ Jisho Krishto nthe vɛi, nthe ɲa pi chiɪ pin yɛi mon nguon mbhi. ⁹ Nthe ɲa Minnwi ɲa mfā'a mbɔ yu ni nguon njū'ɔ a ghao mon pwa pisha'akhɔ Muun vi nɛ minkwentie a ɲa ɲga ɲgu'ɔ ɲkwɪn vɛi, ¹⁰ ɲguon ndii ghao mon luon Minnwi a, nduon nu ɲa Minnwi mbin, kan minthe ndūgu nthɔ nɔ yɛi nu vɛi. ¹¹ Nthe ɲa ɲkhwā nu nɔ yɛi nu vɛi, nne nɔ ghrà nu pichɛi fé llɔ mbɔ Jijwe Minnwi ni pɛi nɔ mā'an nu ghrí yɛi. ¹² Yie pɔ nɔ chhu nu ɲa minthe pia mā'an ghrí non pia ntɔɔ pi ɲkuon pin yia, mbɔ pin yɛi pugu pa nyan.

¹³ Ntā'a nu pɛi ji, ma pa lɪn pan, ɲa ɲkwo pī'i nɔ tho nu njɛi vɛi ɲgɛnɲɛ ndɔ pa nnu wu'ɔ ndi'i a li'i nɔ tho nu, nne ɲa minthe fā'a a ghɛɛ ɲkara pichɛi ɲgwa shina pɛi wu'ɔ nɔ ha'an a lɔɔ li'i shina pa pichɛi ɲgwa taɔn nduon. ¹⁴ Mfā'ɔ ɲkrù chii nu pwa pisha'akhɔ ni pa ɲguon taɔntaɔn ghao, ni pa ghan shieligi pugu pa ghan moon trū, ni pa ghan shiethɔ pugu pa na. ¹⁵ Nne ki'ɛ nthɔ ɲkhwā

nu nɔ chīi nu nk̀ni pwa pisha'akhɔ ni pəi ŋkaa pəi ŋa pəi pɔ moŋ la'ataoŋ Roma nɛ.

Ghrí ŋa a pɔ moŋ nk̀ni pwa pisha'akhɔ nɛ

¹⁶ N̄dɔ nji'i mfā'o lrithɔ nthɛ nk̀ni pwa pisha'akhɔ, nthɛ ŋa a nji Minnwi nɔ kie nu ndūgu ni shesheroŋ ŋa a piŋ nɛ, fūoŋ yi pɔ ŋwa Juu, ni pa ŋwa taŋ nduoŋ ki'ɛ. ¹⁷ Moŋ nk̀ni pwa pisha'akhɔ ghɔ, pia yəi ŋkwaŋ ha'aŋ Minnwi fā'a nɔ chwīe nu ŋwa kā'o ligi yu nɛ, llɔ moŋ piŋ, ndugwi ŋkuoŋ piŋ. Nɔ ha'aŋ pi nā'aŋ ŋa, “Ŋoŋ ndindī shi mfā'o chɔmbhi ntɔgɔ pi ŋkuoŋ piŋ.”

Pigitua Minnwi nthɛ phi

¹⁸ Nthɛ ŋa mmɛ pigitua Minnwi n̄oŋ noŋ yi llɔ po nthɛ ŋguoŋ ki pɔgɔ Minnwi pugu pa mbha nnu tətəi ŋgwamishua, ŋa pugu tɔgɔ moŋ phi yugu mfrēi nnu shini. ¹⁹ Nthɛ ŋa yaŋ ŋa minthɛ pi ji nthɛ Minnwi nɛ, yi shieshie ni pugu nthɛ ŋa Minnwi n̄oŋ ni pugu. ²⁰ Nthɛ ŋa jē ndiŋ ŋa pi ni nchwīe mbhi nɛ, pi kwo ya nji mbha nnu Minnwi ŋa minthɛ pa'a pi lɔ njəi nɛ, nɔ nji yi ki ndugwi yi, ni púoŋ yi nɔ Minnwi, pi ya nji shishi'i ntɔgɔ pi ŋkuoŋ pa yaŋ ŋa a chwīe nɛ. Nthɛ yie ghɔ, mba'a pugu nu'uŋ nchu ŋa, “Mi ni nji ni khɔ!”

²¹ Nthɛ ŋa nji'i nthɛ nɔ ha'aŋ pugu ni nji Minnwi nɛ, pugu shini ndɔ ŋga'o vi nɔ Minnwi ki mfɛ t̄o nu ghɔ, pugu gū pa ŋwa ghagha moŋ mbī'i nu nnu yugu, nnɛ njū'ɔ nàna ŋa pugu fā'o nɛ linaoŋ ni njirŋjir. ²² Pugu chhu nu ŋa pugu ghaŋ shiethɔ, ntaŋ pa na. ²³ Fie ŋa pugu ka ni ŋga'o pi Minnwi ŋa a shi'a ma ŋkhu nɛ, pugu kara ŋga'o pi pa maŋ kúoŋ ŋa a fhi ŋoŋmishua ŋa a ghà ŋkhu nɛ, pugu pa mishi, ni pa minyien pugu pa mimaŋ shatei.

²⁴ Nthɛ yie, Minnwi cha'a vugu mfɛ ni shōrɔ nu pa nnu tɔtrɔ ŋa njū'ɔ yugu khwā nu nɛ, pugu chwīe pa nnu fɛfhe shina pugu. ²⁵ Nthɛ ŋa pugu kwri nnu shini nthɛ

Minnwi ni le'ingieŋ, ŋkara ŋga'o ndo mfā'a mbho yaon ŋa pi chwiechwie nE mien ŋon ŋa a chwie ju maon pigho nE, mbo ŋon ŋa a pie ŋa pi gha'o vi ki ndugwi yi nE. A yie.

²⁶ Nthe yie ghō, Minnwi cha'a vugu mfe ni shōrō nu pa nnu tōtrō. Nji'i nthe pi piŋge pugu kara ŋkwaŋ ha'ay a pie ŋa miŋgwe yōi mimbia nE mbini njōi pi nōon pugu.

²⁷ Pimbia ŋkaa pugu kara ki lo nji non pi pugu pa piŋge ŋkwaŋ ha'ay a pie nE, ŋka fā'o pi titini shōrō nu nō ji nu pichōi pimbia, nthe yie ghō, pugu fā'o njō ŋa a kā'o nE nthe faŋ yugu.

²⁸ Ndo nō ha'ay pugu shini ndo mb'i a kā'o nō ji nu Minnwi nE, Minnwi cha'a vugu mfe ni mb'i nu nnu pa ŋgwa piphi ŋa pugu chwie pa nnu pe ŋa a pie ŋa ki'i pugu chwie nE. ²⁹ Pugu ni ndinaon ni ŋuon ŋkwaŋ mbha nnu tōitōi, phi, lūa, kipina. Pugu linaon ni kighi'ō, mbo pa njwi ŋgwa, minduonduon, mifi, mbha nnu pina ŋgwa. Pugu pa ghaŋ nchhū, ³⁰ ghaŋ chhu nnu phi tho ŋgwa, ghaŋ pina Minnwi, ghaŋ nchi'ōshō, ghaŋ mā'ay ntinta'o, ghaŋ kwēi njū'ō, ghaŋ pa'o pa phi, ghaŋ chī'ō nchō pa taa, ³¹ pa na, ki piŋ, ghaŋ ki khwā ŋgwa nduon, ghaŋ ki nōon kwoshini. ³² Nji'i nthe pi nō ha'ay pugu ji pa gi Minnwi ŋa ŋgwa pe ŋa pugu chwie ŋkwaŋ nnu pigho pie ŋa pugu khu nE, pa'a pugu lo ŋgu'ō nchwiechwie, pugu piŋ ŋgwa pe ŋa pugu chwie ŋkwaŋ nnu pigho nE ŋkaa pugu.

2

Minnwi ghā nsha'a ŋgwa pi moy ndindi

¹ Nthe yie ghō, gō ha'ay o tuo pa ŋgwa nduon nō pa ŋgusha'a nE lo nji'i mfā'o shina nō chhu nu ŋa o shi lo nji'i nji. Nthe ŋa moy tuo nu ŋgwa nduon nō pa ŋgusha'a, o nōon non yō nō ŋgusha'a, nthe ŋa gō ŋa o wēiŋ ŋgwa nō pa ŋgusha'a nE wu'ō nthō nchwie pi pa ŋkwaŋ nnu

ha'anj pugu chwīe nu nε. ² Pia ji ηa Minnwi chwīe a kā'o ndiηi ηa a sha'a pa ηgwa ha'anj pugu chwīe ηkwanj nnu pei nε. ³ Shuonj a, o pi'i ηa o shi ntei shá'a Minnwi, mbɔ gɔ̀ ηa o tuo ηgwa nɔ pa ηgusha'a nthε pa nnu ha'anj pugu chwīe, ndɔ nchwīe pi pa nnu pighɔ ηkaa ghɔ nε? ⁴ Ki o chī'ə mme pwapuj yi pugu pa tiishii, ni wēinj njù'ɔ yi ki lo nji nu ηa pwapuj Minnwi fā'o nɔ chwīe nu o pā'a ηkūnu yɔ ni phi?

⁵ Ndɔ nthε tiniθɔ yɔ pugu pa njù'ɔ yɔ ha'anj o lo ntā'a nu ηkwri nε, o thɔ ηkiri pigítua Minnwi a lε nshwi'i mbiη ghɔ moη llɛmbhi ηa Minnwi ma nōon pigítua yi pugu pa ηkwanj ha'anj a ghà nsha'a ηgwa moη ndindi nε. ⁶ Minnwi ma ηkinεinj sheshεonj wu'ɔ nɔ fi'í fā'a yi. ⁷ A shi mfe chɔmbhi ki mme ni ηgwa pε ηa pugu wēinj njù'ɔ yugu nthɔ nchwīe nnu shi'i, nthɔ ntā'a pi ndigha'o pugu pa liεη ni chɔmbhi ki ndugwi yi ηa Minnwi ghà mfe nε. ⁸ Ndɔ ni ηgwa pε ηa pugu wu'ɔ ntā'a pi yugu nnu ki lo mbiη nnu shini nε, nthɔ nchwīe pi pa nnu ha'anj a lo nji'i ηkā'o nε, a shi mfe wuwuru ηgə'í ni pugu. ⁹ ηgə'í pugu pa yú'ɔ shi mbɔ ni ηguonj ηgwa pε ηa pugu chwīe phi nε, fūonj yi ni pa ηgwa Juu mbra ki'ε ni pa ηgwa taonj nduonj ηkaa pugu. ¹⁰ Ndɔ Minnwi shi mfe ndigha'o pugu pa liεη pugu pa ghighri ni ηguonj pa ηgwa ηa pugu chwīe shi'i nε, fūonj yi ni pa ηgwa Juu mbra ki'ε ni pa ηgwa taonj nduonj, ¹¹ nthε ηa Minnwi shi'a nōon shieligi.

¹² Nthε ηa ηguonj ηgwa ha'anj pugu chwīe phi ki lo mfā'o gí shi ngu'ɔ ηkhu pi ki lo ntɔgɔ pi ηkuonj gí, ndɔ ηguonj pa ηgwa ηa pugu fā'o gí ndɔ nchwīe phi nε, pi shi nsha'a vugu ni gí ghɔ. ¹³ Nthε ηa a lo nji'i mbɔ pi pa ghanj ya'o gí ηa pugu pa ηgwa ndindi ligi Minnwi, a ghà mbɔ pi ηgwa ηa pugu chwīe nnu ha'anj gí chhu nε ηa Minnwi shi nsha'a ηa pugu pa ηgwa ndindi. ¹⁴ Ndiηi ηa njù'ɔ ηgwa

taoŋ nduoŋ ɲa pugu lo ɲi'i mfā'o gí na'anj ni pugu, pugu chwīe nnu ha'anj gí chhu nE, ɲi'i nthE pi nɔ ha'anj pugu lo ɲi'i mfā'o gí nE, nɔoŋ ɲa a gí ni pugu. ¹⁵ Mbha nnu pugu nɔoŋ ɲa pi nā'anj nnu ɲa gí tā'a nu ɲa pi chwīe nE moŋ ɲjù'ɔ pugu, ɲgaŋthɔ yugu wēiŋ vugu ɲa pugu chwīe ntəi ki ɲkwe ntiE yugu ɲa pugu chwīe a kā'o. ¹⁶ NnE, nɔ ha'anj pwa pisha'akhɔ ɲa ɲga nchii chhu nE, yei ɲkwaŋ ha'anj a lE mbɔ moŋ llé ghɔ, ndii ɲa Minnwi ma ntɔgɔ mbiiŋ Jishɔ Krishto nsha'a ɲguoŋ pa nnu ləiŋ ha'anj ɲgwa pi'i nu ɲjù'ɔ pugu nE.

ɲgwa Juu pugu pa Gí

¹⁷ Ndɔ ni gɔ ɔ mēiŋ noŋ yɔ ni ɲoŋ Juu ɲi'ə noŋ yɔ ɲkuoŋ gí Mushi mfā'o titE nthe shina yəi Minnwi. ¹⁸ ɔ ji nnu ha'anj a tā'a nu ɲa ɔ chwīe nE, ndɔ ɲjE'i llo moŋ gí ɲkwaŋ ha'anj minthe ɔ tE nnu ɲa a kā'o nE. ¹⁹ ɔ ya fā'o tininju'ɔ ni noŋ yɔ ɲa gɔ nduthɔ yɔ ɲgaŋ nɔoŋ shendaŋ ni pa nchriligi, mbɔ li'E ni pa ɲgwa pE ɲa pugu pɔ moŋ ɲjiŋɲiŋ nE. ²⁰ ɔ pi'i ɲa ɔ ɲgaŋ yu'u pa na, ɲgaŋ ye'i pa mikə'i. Nthe ɲa ɔ fā'o tininju'ɔ ɲa gí Mushi fE ɲguoŋ lina pugu pa nnu shini vE.

²¹ Gɔ ki'E ɲa ɔ ye'i ɲgwa nduoŋ nE, a pɔ khɔ pa'a ɔ lo ɲjE'i noŋ yɔ? Nɔ ha'anj ɔ chii nu ɲa ki'i pi yɔo nE, ɔ ghà ɲjɔo? ²² Gɔ ɲa ɔ chhu ɲa ki'i ɲgaŋ lán kwo shúoŋ nE, ɔ ghà ɲkwo shúoŋ? Gɔ ɲa ɔ pīna pa nnwi nE, ɔ ghà ɲjɔo yaŋ moŋ nda pa nnwi? ²³ Gɔ ɲa ɔ tE nnu ni gí nE, chī'ə Minnwi ntɔgɔ pi ɲkuoŋ pə'i nu gí. ²⁴ Nɔ ha'anj pi nā'anj moŋ ɲwa'anli Minnwi ɲa, "Pi wE'i ligi Minnwi shina pa ɲgwa taoŋ nduoŋ nthE vəi."

²⁵ Nthe ɲa ɔ nchwīe nnu ɲa gí chhu nE, kaŋ nii nu mɔ ɲgunu mbrEi fā'o ghÈrE. Ndɔ ɔ mien ki chwīe nnu ɲa gí chhu nE, kaŋ nii nu mɔ ɲgunu mbrEi lo mfā'o ghÈrE vE, nne ɔ pɔ nɔ ɲgwa taoŋ nduoŋ ɲa pugu lo ɲi'i nii ɲgunu

mbrɛi nɛ. ²⁶ Nɛnnɛ, ɲon ɲa a lo ɲji'i nii ɲgunu mbrɛi nɛ řichwīɛ nnu ha'anj gí chhu nɛ, pa'a Minnwi lo ndii vi nɔ ha'anj a pɔ pi ɲon ɲa pi ni'ij vi ɲgunu mbrɛi? ²⁷ Shishini, pa ɲgwa taon nduon ha'anj pugu shi lo nii ɲgunu mbrɛi, ndo nū'ɔŋ gí Minnwi nɛ, shi ɲgwēiŋ vɔi mbo pa ɲgwa Juu, ɲa pɔi fā'o gí Minnwi ɲa pi nā'anj nɛ, mbini nii ɲgunu mbrɛi, ndo ɲgu'ɔ mbini ɲkara mbə'i gí ghɔ nɛ nɔ pa ɲgusha'a.

²⁸ Nthɛ ɲa yichəi ɲon lo mbo fɔ ɲa a ɲon Juu ɲgu'ɔ nthɛ pi ɲa pa tǎa pi ni mbo pa ɲgwa Juu ndo pa'a nnu nii ɲgunu mbrɛi lo mbo pi yi frɛinon ha'anj a nthɛ pi yəi nɛ. ²⁹ Ndo ɲkiɛŋ ɲon Juu pɔ pi mon ghɔ, ndo nii nu ɲgunu mbrɛi pɔ pi nnu mon ɲjù'ɔ, ntɔgɔ pi mbho Jijwɛ Minnwi, ki lo ntɔgɔ pi ɲkuon gí ɲa pi nā'anj nɛ. ɲkwan ɲon ghɔ shi'a mfā'o ndigha'o yi pi llo mbho ɲonmishua, a ghà mfā'o pi llo mbho Minnwi.

3

ɲguon mbhi ghao gū shá'a

¹ Ti ghèrɛ pɔ nu ɲon Juu ki'ɛ pɔ pi khɔ? Ki ghèrɛ nii nu ɲgunu mbrɛi pɔ pi khɔ? ² A yiɛŋ mon ɲguon puon shɛndaon. Fūon yi pɔ ɲa Minnwi ni mfɛ ɲkɛni yi pi ni pugu.

³ Ti ä mbo ɲa pichəi shini ndo nchwīɛ nnu ɲa pugu fā'o nɔ chwīɛ nu nɛ, mien nu yugu ki lo nchwīɛ nnu ɲa pugu fā'o nɔ chwīɛ nu nɛ shi ndi'i Minnwi nɔ chwīɛ nu nnu ha'anj a kǎ'a nɛ? ⁴ Minthɛ pa'a a lo ɲji'i mbo nɛnnɛ! Minnwi shi ɲgu'ɔ mbo ɲgan nnu shini, ɲji'i nthɛ pi nɔ ha'anj ɲguon pa ɲgwamishua pa ndɛ'i ɲgiɛŋ nɛ. Wu'ɔ nɔ ha'anj ɲwa'anjli Minnwi chhu ɲa,

“ɲa minthɛ pi yəi ghɔ nɔ ɲon ndindi mon chrà yɔ,
ndo ndii ɲa pi sha'a ghɔ nɛ, jɔ chəiŋ.”

⁵ “Ndo,” yichəi ɲoŋ nthɛ a chhu ɲa, “ti ä mbɔ ɲa pa ntəi pia ghɛrɛ nɔ nɔŋ nu ndindɪ Minnwi kaŋ minthɛ pia chhu pi ɲa? ɲa Minnwi fāaŋ ndii ɲa a fɛ njɔ ni pia nɛ?” (N̄chrā yei pi nɔ ɲoŋmishua). ⁶ Minthɛ pa’a a lɔ nji’i mbɔ nɛnnɛ! Nthɛ ɲa a mbɔ nɛnnɛ, Minnwi kie pi nɛiŋ nsha’a mbhi ki’ɛ? ⁷ Yichəi ɲoŋ nthɛ a pinɪ nchhu ɲa, “Ndo, ti ä ntɔgɔ pi ɲkuoŋ lɛ’iŋgiɛŋ a nnu shini Minnwi ya ntaoŋ pāa nɔ fɛ nu ntou ndigha’o ghɔ, pi pinɪ nu’uŋ nsha’a a nɔ nchwɛ phɪ pi ɲa?” ⁸ A pɔ khɔ ki’ɛ pa’a ɔ lɔ nchhu ɲa, “Pia chwɛ phɪ nɛ ɲa minthɛ a thɔ ni shi’i?” Pichəi pa ɲgwa wɛ’i a ntɔgɔ pi ɲkuoŋ tigi nnu thɔ mu ɲa yei nnu ɲa ñchhu nɛ. Pi shi mfɛ njɔ ni pugu nɔ ha’aŋ a pie nɛ.

ɲguoŋ ɲgwa ghaŋ phɪ

⁹ Pia chhu ɲa ki’ɛ? Pia ɲa pia ɲgwa Juu nɛ pɔ shi’i nchaa vugu? ɲga! Pia lɔ mbɔ shi’i nchaa vugu kaŋ shigɛi. Nthɛ ɲa pia kwo nɔŋ ɲa pa ɲgwa Juu pugu pa ɲgwa taŋ ɲduoŋ ghao pɔ mbhɔ phɪ. ¹⁰ Nɔ ha’aŋ pi nā’aŋ nɛ:

“ɲoŋ ndindɪ lɔ mbɔ nji’i nthɛ pi ta’a yi,

¹¹ ɲoŋ ɲa a ji nnu nɛ lɔ nji’i mbɔ fɔ.

Pa’a yichəi ɲoŋ lɔ mbɔ ɲa a shigi Minnwi.

¹² ɲguoŋ ɲgwa shri ɲkūnu yugu ni Minnwi,

pugu fāaŋ ndaoŋ ghao,

yichəi ɲoŋ lɔ nji’i nchwɛ nnu ɲa a pwa,

Nji’i nthɛ pi ta’a yi.”

¹³ “Chrà yugu luŋ nɔ fún khu ɲoŋ ha’aŋ pi fi’i.

Pugu lɔgɔ liŋ yugu nɔ fiɪ nu ɲgwa nɔ ghɔ.”

“ɲgò pa mikwiŋ pɔ la’o ghrāo nchò yugu.”

¹⁴ “Nchò yugu linaoŋ ni nchò nɔ pugu pa lwilwi chrà shāaŋ li’i.”

¹⁵ “Kwo yugu chigəi nɔ ghəi nu njwi ɲoŋ.

- ¹⁶ Piri nu pugu pa ηγῶ'í nūaη nᵔ pa pa'ο pugu sheshe li'í ha'αη pugu ghōi nε.
- ¹⁷ Pugu lᵔ nji'i nji ηkwaη ha'αη pi ghà ntᵔgᵔ nchhᵔ ni ta'αggi nε.”
- ¹⁸ “Pugu lᵔ nji'i njᵔi ηa pugu fā'ο nᵔ fā'ο nu pᵔgᵔ Minnwi.”
- ¹⁹ Ndwe pia ji ηa sheshe nnu ηa gí Mushi chhu nε, a chhu pi ni ηgwa pε ηa a thᵔ sha'a vugu nε, nne ηa minthe nchᵔ ηguoη ηgwa chri, Minnwi shi sha'a ηguoη ηkuoη mbhi. ²⁰ Nthe ηa minthe pa'a sheshenoη lᵔ ηkā'ο ligi Minnwi ntᵔgᵔ pi ηkuoη chwīe nu nnu ha'αη gí tā'a nu nε, nthe ηa gí wu'ᵔ mbᵔ pi nᵔ chwīe nu pia ji phī yia.

Kā'ο nu ligi Minnwi tᵔgᵔ pi ηkuoη piη

²¹ Ndᵔ ndwe, Minnwi nᵔoη shendaoη ha'αη mimfe ηgwa kie fᵔ mbᵔ ηgwa ndīndī shhī yu nε. A lᵔ mfā'ο sheshe nnu nᵔ chwīe nu ni nū'ᵔη nu yaοη ha'αη gí tā'a nu ηa pi chwīe nε. Ndᵔ gí Mushi pugu pa nnu pε ηa pa njᵔi'í Minnwi ni nā'αη nε ni nchrā nthe shendaοη yei. ²² Pi chwīe pia pᵔ ηgwa ndīndī ligi Minnwi ntᵔgᵔ pi ηkuoη yī'ᵔ nu noη mbīη Jishᵔ Krishto ni sheshenoη ηa a piη nε. Nthe ηa kwrí shi lᵔ mbᵔ, ²³ nthe ηa ηguoη ηgwa chwīe phī nne ki lᵔ nu'uy nchᵔiη nthīηkwo ndigha'ο Minnwi. ²⁴ Ndᵔ pi chwīe pia pᵔ ηgwa ndīndī pi nᵔ fé llᵔ ηkuoη pawapuy Minnwi ntᵔgᵔ pi mbhᵔ Krishto Jishᵔ ηa a yuoη via mfu'u moη ηkīi phī nε. ²⁵ Minnwi fe Jishᵔ pi nᵔ yaοη fe'ingieη ηa a fu'u pigítua ju Minnwi nthe phī ntᵔgᵔ pi moη chhī yi. Minnwi lí'ε phī ηgwa ndīi ηa pugu fā'ο piη mbīη Jishᵔ Krishto nε. Minnwi ni nchwīe yei nᵔ nᵔoη nu ηa a ηoη ndīndī, nthe ηa moη wēiη njū'ᵔ ηa a ni mfā'ο ni ghaη phī nε, a ni mienη ki lᵔ mfe njᵔ phī ηa pi ni ηkwo chwīe nε. ²⁶ A ni mbᵔ nne pi nᵔ nᵔoη nu ndīndī yi moη ndīi yei, nne ηa a pᵔ ηoη ndīndī ndᵔ mbᵔ ju mbᵔ

ngan̄ ḡon̄ ḡa a chwīe sheshēḡon̄ ḡa a piḡ Jishō nē, pō ḡon̄ ndīndī.

²⁷ Minthē ki'ē pia nōon̄ ḡon̄ yia pi ni khō? Yichēi yaon̄ lō mbō! Yei pō nthē pi khō? A pō nthē pi ḡa pia chwīe nnu ḡa ḡí chhu nē? ḡga! A pō nthē pi ḡa pia piḡ.

²⁸ Nthē ḡa pia lūḡwi ḡa ḡon̄ ḡhà ḡkā'ō mbō ḡon̄ ndīndī ligi Minnwi ntōḡō pi ḡkuon̄ piḡ, ki lō ntōḡō pi ḡkuon̄ chwīe nu nnu ha'āḡ ḡí chhu nē. ²⁹ Ki Minnwi wu'ō mbō pi Minnwi pa ḡḡwa Juu tē'i vugu? A lō mbō Minnwi pa ḡḡwa taon̄ nduon̄ ḡkaa pugu? Oon̄, a Minnwi ḡḡwa taon̄ nduon̄ ḡkaa pugu, ³⁰ nthē ḡa shishini, Minnwi ta'a yi, mbō ḡgan̄ ḡon̄ ḡa a shi nchhu ḡa pa ḡḡwa Juu, mbō ḡhan̄ nii ḡḡunu mbrēi pa ḡḡwa ndīndī ntōḡō pi ḡkuon̄ piḡ. Pa ḡḡwa taon̄ nduon̄ ḡkaa pugu, mbō ḡhan̄ ki nii ḡḡunu mbrēi wu'ō mbō ḡḡwa ndīndī ntōḡō pi ḡkuon̄ piḡ.

³¹ Yei nōon̄ ḡa ntōḡō pi ḡkuon̄ piḡ pia piḡēi ḡí? Minthē pa'a a lō ḡji'i mbō nēnnē! Pia ka chwīechwīe nnu ḡa ḡí chhu nē lōḡō li'i.

4

Abraham̄ ni mbō ḡon̄ ndīndī ntōḡō pi ḡkuon̄ piḡ

¹ Ti pia shi nchhu ki'ē ḡa Abraham̄ ḡkhu tāa via ni nshei pi khō moḡ frēinon̄? ² Nthē ḡa Abraham̄ kaḡ ni mbō yi ndīndī shhī Minnwi ntōḡō pi ḡkuon̄ pa fā'a, a kaḡ ni mfā'ō nnu nō kwēi nu njū'ō yi nō ḡhō, ndō pa'a ndō mbō pi shhī Minnwi. ³ ḡwa'āḡli Minnwi chhu pi ḡa, “Abraham̄ ni mbiḡ Minnwi, nthē piḡ yi, Minnwi lōḡō vi nō ḡon̄ ndīndī.”

⁴ Ndwe, ni ḡon̄ ḡa a fā'a, pi shi'a mēiḡ pe yi pi ni k̄nēiḡ, a pō pi yaon̄ ḡa a fā'a fā'a mfā'ō. ⁵ Ndō ni ḡon̄ ḡa a lō

* 4:1 4:1 Pichēi ywēre nu nthē li'i yei pō ḡa Ti pia shi nchhu pi ḡa ki'ē? Abraham̄ pō pi ḡkhu tāa via moḡ frēinon̄?

nji'i mfā'a, mbiŋ pi ŋoŋ ŋa a ghà nchwīe ŋgwa ki pɔɔɔ Minnwi pɔ ŋgwa ndɪndɪ nɛ, pi lɔŋɔ piŋ yi nɔ ndɪndɪ shhɪ Minnwi. ⁶ Wu'ɔ nɔ ha'an Devi ni nchrā nthɛ mbɔɔ ŋa a pɔ mbiŋ ŋoŋ ŋa Minnwi lɔŋɔ nɔ ŋoŋ ndɪndɪ ki lɔ nthɛ pi sheshe yaon ŋa ŋoŋ ghɔ chwīe:

⁷ “Mbɔɔ yi pa ŋgwa pɛ ŋa pi l'ɛ pɪphɪ yugu nɛ,
ŋa pi kuru phɪ yugu nɛ.

⁸ Mbɔɔ pɔ ni ŋoŋ yɛ ŋa Taathɔ lɔ nji'i ndɔŋɔ pi phɪ yi nɛ.”

⁹ Mbɔɔ yei wu'ɔ mbɔ pi ni pa ŋgwa ha'an pi ni'ɪŋ vugu ŋgunu mbrɛi nɛ, ki a pɔ ni ghan ki nii ŋgunu mbrɛi ŋkaa pugu? Pigi chhu ŋa pi ni ndɔŋɔ piŋ Abrahān nɔ ndɪndɪ shhɪ Minnwi. ¹⁰ Pi ni ndɔŋɔ ŋa a ŋoŋ ndɪndɪ pi ndɪi khɔ? A ni mbɔ pi ndɪi ŋa a ni nii ŋgunu mbrɛi nɛ, ki ŋkaon a maa nii ŋgunu mbrɛi? A ni mbɔ pi ndɪi ŋa a shini ndɔ naa nii ŋgunu mbrɛi nɛ.

¹¹ A ni mfā'o lɪ nii nu ŋgunu mbrɛi nɔ nɔon nu ŋa a ŋoŋ ndɪndɪ ntɔɔ pi ŋkuon piŋ mon ndɪi ŋa a shini ndɔ naa nii ŋgunu mbrɛi nɛ. Lá'o yi ni mbɔ nɔ chwīe nu a pɔ tǎa ŋguon ŋgwa ŋa pugu piŋ ki lɔ nii ŋgunu mbrɛi nɛ, nɛ ŋa minthɛ pi lɔŋɔ vugu nɔ ŋgwa ndɪndɪ ŋkaa pugu, ¹² ndɔ mbɪnɪ nchwīe a pɔ tǎa pa ŋgwa ŋa pugu nii ŋgunu mbrɛi nɛ, ki lɔ mbɔ pi ŋgwa pɛ ŋa pugu wu'ɔ nii nii ŋgunu mbrɛi nɛ, mbɪnɪ mbɔ ŋgwa pɛ ŋa pugu chhɔ chɔmbhi ŋkwan piŋ yɛ ŋa Abrahān tǎa via ni nchhɔ ŋkaon maa nii nu ŋgunu mbrɛi nɛ.

Pi fā'o kà'a ntɔɔ pi ŋkuon piŋ

¹³ Nthɛ ŋa kà'a yɛ ŋa a ni mbɔ ni Abrahān pugu pa ndaonon yi ŋa ŋkuon mbhi shi mbɔ ji nɛ shini ndɔ nthɔ ntɔɔ pi ŋkuon gí, a ni nthɔ nthɛ pi ŋa a ni fā'o piŋ, Minnwi lɔŋɔ vi ŋa a ŋoŋ ndɪndɪ. ¹⁴ Nthɛ ŋa a mbɔ ŋa Minnwi shi mfɛ yaon ŋa a kǎ'a nɛ pi ni pa ŋgwa ha'an

pugu fā'o gí Mushi nE, a nōon̄ ŋa piŋ lo nji'i mfā'o ghÈÈE, ndo kà'a Minnwi pɔ nnu ghagha. ¹⁵ NthE ŋa gí thɔ ni pigítua Minnwi, ndo lí'í ha'añ gí shi lo mbɔ nE, pə'í nu gí shi lo mbɔ ŋkaa yu.

¹⁶ A chwīe yie kà'a ghɔ yí'ə pi ŋkuon̄ piŋ, nnE ŋa minthE kà'a ghɔ yí'ə pi ŋkuon̄ pwapuŋ Minnwi. ŋguon̄ ndaan̄on̄ Abrahan̄ fā'o tin̄inju'ɔ nɔ fā'o nu, ki lo ŋgu'ɔ mbɔ pi pa ŋgwa pE ŋa pugu fā'o gí Mushi nE, a pin̄i mbɔ ni ŋgwa pE ŋa pugu fā'o ŋkwan̄ piŋ Abrahan̄, mbɔ tǎa ŋguon̄ via ghao. ¹⁷ Wu'ɔ nɔ ha'añ pi nā'añ nE, “Nchwīe ghɔ ŋa ɔ pɔ tǎa ntou pa la'ataon̄,” shhi Minnwi ŋa a piŋ nE, ŋa a ghà mfE chombhi ni ŋgwa pE ŋa pugu khu nE, chrà yi chwīe pa yaon̄ ŋa a lo nji'i mbɔ nE, pɔ.

¹⁸ Nji'i nthE pi ndii ŋa lá'o fā'o nu kwà'a shini ndo nji'i mbɔ nE, Abrahan̄ kina nthɔ mfā'o kwà'a, mbin̄ nu ŋa a shi ŋgū tǎa ntou pa la'ataon̄ nthE ŋa Minnwi ni nchhu ghɔ ŋa, “YinE fí'í ŋgwrEiŋon̄ ŋa ɔ shi mfā'o nE!” ¹⁹ Piŋ yi shini ndo nji'i nchí'í nji'i nthE pi ndii ŋa a ni ndii non̄ yi a pɔ nɔ ha'añ a kwo kukhu, nnE nthE ŋa a ni ŋkwo pɔ nɔ ta'a ŋkii ŋga'o, ki ndii ŋa a ni ndii njə'í ŋa minthE pa'a Shera lo nu'uŋ mbhi muuŋ nE.

²⁰ Abrahan̄ shini ndo mfā'o khuthɔ mon̄ piŋ yi nthE kà'a ŋa Minnwi ni ŋkwo fE ghɔ nE. A ni ŋku'ɔ ntini mon̄ piŋ yi nɔ ha'añ a ni mfE ndigha'o ni Minnwi nE. ²¹ Nja nji nu ŋa Minnwi fā'o ghrí nɔ chwīe nu nnu ha'añ a kǎ'a nE. ²² A ni nchwīe yie ghɔ, pi lōgɔ piŋ yi nɔ ndindi. ²³ Ndo chrà ghɔ ŋa, “Pi ni ndōgɔ vi nɔ ŋon̄ kaka'o,” pi shini ndo nā'añ nthE pi ju tə'í vi, ²⁴ a ni mbin̄i mbɔ nthE via ŋkaa pia. Pi shi ndōgɔ via nɔ ŋgwa ndindi, pia ŋa pia piŋ vi ŋa a ni mbi'í Jishɔ Taathɔ via mon̄ gu nE, ²⁵ mbɔ ju ŋa pi ni mfE vi ŋa a khu nthE phi yia nE, pi pi'í vi mon̄ gu nnE ŋa pia pɔ ŋgwa ndindi shhi Minnwi.

5

*Fā'*o ta'anggi pəi Minnwi ntɔɔɔ pi ŋkuon piŋ

¹ Nthɛ yie ghɔ, nɔ ha'an pia pɔ ŋgwa ndindɪ ligi Minnwi ntɔɔɔ pi ŋkuon piŋ nɛ, pia *fā'*o ta'anggi pia pa Minnwi ntɔɔɔ pi mbhɔ Jishɔ Krishto mbɔ Taathɔ via.

² Ntɔɔɔ pi mbhɔ yu, pia pini nu'uy mfā'o shina ntɔɔɔ ŋkuon piŋ nɔ nii nu mon pwapuŋ Minnwi ŋa pia thi fɔ nɛ, mfā'o pwanju'ɔ mon kwà'a ŋa pia *fā'*o nɔ ghrā nu mon ndigha'o Minnwi nɛ.

³ Ki lo ŋgu'ɔ mbɔ pi yei, pia pini nu'uy mfā'o pwanju'ɔ mon ŋgə'i, nji nu ŋa ŋgə'i ŋa pia yəi nu nɛ shi nthɔ ni wēiŋ njù'ɔ, ⁴ wēiŋ njù'ɔ thɔ ni mbha nnu shi'i, mbaa nnu shi'i thɔ ni kwà'a ⁵ ndɔ kwà'a shi'a nji'i njiri ŋon, nthɛ ŋa Minnwi shā'o khwǎ yi mon njù'ɔ pia ntɔɔɔ pi ŋkuon Jijwɛ yi ŋa a ni mfɛ ni pia nɛ.

⁶ Nthɛ ŋa nɔ ndii ŋa pia ni ŋgu'ɔ nkɪ'i nɛ, ndii ni ŋga ŋkā'o, Krishto khu nthɛ ghan ki pɔɔɔ Minnwi. ⁷ Nthɛ ŋa a gha'a ni ŋon nɔ khu nu nthɛ ŋon ndindɪ, nji'i nthɛ pi nɔ ha'an minthe ŋon *fā'*o tininju'ɔ nɔ tā'a nu ŋkhu nthɛ ŋkiɛŋ ŋon nɛ. ⁸ Ndɔ Minnwi nōon khwǎ yi ni pia ntɔɔɔ pi ŋkuon taon nu Krishto a thɔ ŋkhu nthɛ via ndii ha'an pia ni ŋgu'ɔ mbɔ pa nchwɛ phi nɛ.

⁹ Nthɛ yie ghɔ, nɔ ha'an pia pɔ pi ŋgwa ndindɪ ligi Minnwi ntɔɔɔ pi ŋkuon chhi Jishɔ nɛ, a fi'i yi nɛiŋ ŋa a shi ndūgu ni pia mbhɔ pigitua Minnwi. ¹⁰ Nthɛ ŋa ā mbɔ ŋa ndii ŋa pia ni mbɔ ni kipina pia pa Minnwi nɛ, pi ni nchini via pia pa Minnwi ntɔɔɔ pi ŋkuon gu Muuŋ vi, ndwɛ ŋa pia kwo chini ŋggi nɛ, pia shi ndūgu pi fi'i yi nɛiŋ ntɔɔɔ pi ŋkuon chombhi yi. ¹¹ Ndɔ yinɛ lo mbɔ ŋguon yi, pia pini mfā'o pwanju'ɔ ntɔɔɔ pi mbiŋ Taathɔ via, mbɔ Jishɔ Krishto, mbɔ ŋon ŋa pia tɔɔɔ mbhɔ yu mfā'o chini ŋggi pia pa Minnwi nɛ.

Gu tɔgɔ pi mbhɔ Adan, chɔmbhi tɔgɔ pi mbhɔ Krishto

¹² Nthɛ yie ghɔ, wu'ɔ nɔ ha'an phɪ ni nii ŋkuon mbhi ntɔgɔ pi mbɪŋ ta'a ŋon nɛ, gu tɔgɔ mbɪŋ phɪ nii nɛ, nɛ, gu shɛrɛ ŋgwɛiŋ ŋguon ŋgwa ghao nthɛ ŋa ŋguon ŋgwa ghao chwɛ phɪ. ¹³ Nthɛ ŋa shishini, phɪ ni mbɔ mon mbhi Minnwi ma mfɛ gɪ, ndɔ pi shi'a nshia phɪ li'i ha'an gɪ lɔ mbɔ nɛ. ¹⁴ Ndɔ gu ni nsha'a nɔ fɔon lɔ ŋkuon Adan ti ŋgɔi nchɔiŋ ndii Mushi, nji'i nthɛ pi ŋgwa pɛ ŋa phɪ yugu shini ndɔ nji'i mbɔ pi nɔ yi Adan, ŋa a ni mbɔ mifhi ŋon yɛ ŋa a thɔ nu nɛ.

¹⁵ Ndɔ kwɪ pɔ shina yi paa ghɔ, nthɛ ŋa phɪ Adan lɔ nji'i mbɔ pi nɔ fɛ pwapun Minnwi. Nthɛ ŋa ä mbɔ ŋa ntou ŋgwa ni ŋkhu ntɔgɔ pi ŋkuon phɪ ta'a ŋon, kaŋ pwapun Minnwi pugu pa fɛ pwapun ŋa ta'a ŋon ghɔ mbɔ Jishɔ Krishto, fɛ ni ntou ŋgwa nɛ gha'o nchaa yie ghɔ. ¹⁶ Kwɪ pɔ shina fɛ Minnwi pugu nnu ŋa a lɔ ŋkuon phɪ ta'a ŋon ghɔ, mbɔ Adan nɛ. Adan ni ŋga nchwɛ ta'a phɪ ghɔ, yie ghɔ chwɛ pi sha'a ŋguon ŋgwa pugu gū shá'a, ndɔ fɛ ŋa a ni thɔ ndii ŋa pi ni ŋkwo chwɛ ntou phɪ nɛ ni nchwɛ ŋgwa pugu taon ŋgwa ndɪndi. ¹⁷ Nthɛ ŋa phɪ ta'a ŋon vei ni nchwɛ, gu jɛ sha'a nu nɔ fɔon ntɔgɔ pi ŋkuon ta'a ŋon ghɔ. Ndɔ pwapun Minnwi pugu pa fɛ yi, mbɔ ndɪndi ka chaa yie ghɔ chaa nthɛ ŋa ŋguon ŋgwa pɛ ŋa pugu kwe nɛ shi nchhɔ chɔmbhi yugu mon sha'a nu nɔ fɔon ntɔgɔ pi mbhɔ ta'a ŋon vei, mbɔ Jishɔ Krishto.

¹⁸ Nthɛ yie ghɔ, nɔ ha'an ta'a phɪ ni nchwɛ ŋguon ŋgwa gū shá'a nɛ, wu'ɔ nɛnɛ, ta'a nnu ndɪndi nchwɛ ŋgwa gū ŋgwa ndɪndi shhi Minnwi mbini nthɔ ni chɔmbhi ni ŋguon ŋgwa. ¹⁹ Wu'ɔ nɔ ha'an ta'a ŋon ni nchɪ'ɔ nchɔ ntou ŋgwa gū ghan phɪ nɛ, nɛnɛ ya'o nchɔ ta'a ŋon chwɛ ŋa ntou ŋgwa shi ŋgū ŋgwa ndɪndi.

²⁰ Ndwee gí Mushi ni ntho pi no pigi nu phi, ndo li'i ha'an phi pigi ne, pwapuŋ Minnwi pini mbigi njiɛŋ nga'a. ²¹ Nne ŋa no ha'an phi ni sha'a nu no fuoŋ ntogo pi ŋkuoŋ gu ne, pwapuŋ Minnwi ŋkaa yu nthɛ a sha'a no fuoŋ ntogo pi ŋkuoŋ ndindi ntho ni chombhi ki mme ntogo pi mbiŋ Jisho Krishto mbo Taatho via.

6

Pi pə'i ghrí phi

¹ Pia shi nchhu pi ŋa ndwee? Pia shi ŋgəi shhi moŋ phi nne ŋa pwapuŋ Minnwi pigi ŋgəi shhi nga'a? ² Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! Pinthe pia ŋa pia kwo khu no chwie nu phi ne kie pi neiŋ mbini ntho nchho chombhi yia pi moŋ phi? ³ Ki pəi lo nji ŋa ŋguoŋ yia ŋa pia ni ŋkwe ŋkhí mbo ta'a yi pia pa Krishto Jisho ne, kwe ŋkhí ghó ni nchwie pia pugu po ta'a yi moŋ gu yi? ⁴ Nthe yie ghó, pi ni ntwei via pugu ntogo pi ŋkuoŋ kwe ŋkhí. Nne ŋa wu'ó no ha'an pi ni ŋku'ó ni Krishto llo moŋ gu ntogo pi ŋkuoŋ ndigha'o Taa ne, minthe pia ŋkaa pia chho moŋ chombhi fhi.

⁵ Nthe ŋa pia pugu mbo ta'a yi moŋ ŋkwan gu yi, kan shishini pia pugu shi mbo ta'a yi moŋ ŋkwan ku'ó nu mi moŋ gu. ⁶ Pia ji ŋa pi kwo jwi ndunu noŋ yia pia pa Krishto ka'a ŋkuoŋ wá'a yi, nne ŋa minthe pa'a phi lo nu'uy mfá'o ghrí mbiŋ pia, ki pia lo nu'uy mbo ŋkúna mbho ndutho phi ghó. ⁷ Nthe ŋa ŋoŋ ŋa a khu ne, pi fu'u vi mbho phi.

⁸ Ndwee, ä mbo ŋa pia pa Krishto khu ka'a, pia fá'o piŋ ŋa pia pugu shi mbo yi maon ka'a. ⁹ Pia ji ŋa, moŋ ku'ó nu ni Krishto moŋ gu, mba'a a ma nu'uy ŋkhu ŋkamu'óŋ, gu lo nu'uy mfá'o ghrí mbiŋ yu. ¹⁰ Nthe ŋa gu ŋa a ni ŋkhu ta'a ŋgé ndo mbo ndugwi yi ne, a khu pi no nnu chwie

phi, ndo chombhi nga a chho nu ne, a chho pi no po nu pugu Minnwi.

¹¹ Nenne phei ngkaa phei lōgo noŋ yei nga phei ngwa khu no nnu chwie phi, mbo ngwa maon pi no tōgo nu mbiŋ Krishto Jisho mbo ka'a phei pa Minnwi. ¹² Ki'i phei nu'uy mieŋ phi sha'a nu no fūon mon noŋ yei, nga minthe a khu ne, no chwie nu phei ya'o pi nchō pa nnu tōtro nga a tā'a nu ne. ¹³ Ki'i phei nu'uy ncha'a pa ghrà noŋ phei mfe ni phi no pa yaon chwie pa nnu tōitōi, ndo phei cha'a noŋ phei mfe ni Minnwi no pa ngwa pe nga pi kwo fu'u vugu mon gu nii no gho mon chombhi, mfe pa ghrà noŋ phei ni Minnwi no pa maon fā'a nnu tithi. ¹⁴ Nthe nga mba'a phi nu'uy nsha'a vōi, nthe nga phei lo nu'uy nchho chombhi nja'o pi mbho gī, phei chho chombhi yei ntōgo pi mbho pwapuŋ Minnwi.

Pa ngkūna mbho nnu ndīndī

¹⁵ Yie po ki'e nga? A po nga pia chho ntho nchwie pi phi nthe nga pia lo nji'i nchho chombhi yia nja'o pi mbho gī, pia chho chombhi yia pi mbho pwapuŋ Minnwi ne? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! ¹⁶ Phei lo nji nga phei ncha'a noŋ yei mfe ni sheshenon no pa ngkūna ya'o nchō, kaŋ phei ngkūna ŋon gho nga phei chho nja'o nchō yi ne? Ki phei po pi yi phi, ndugwi yi po gu, ki yi ya'o nchō, ndugwi yi po fā'o nu chombhi ndīndī? ¹⁷ Ndo pia tōo Minnwi nga phei nga phei ni mfūon mbo ngkūna phi ne gū pa ghaŋ ya'o nchō yaon ye'i pe nga pi ni mfe ni phei ne llo nju'ō phei, ¹⁸ ndo pi ni nga kwo fu'u vōi mon phi, phei gū pa ngkūna mbho nnu ndīndī.

¹⁹ Ntho nchrā nu ni phei, mā'ay fi'i pi no ŋonmishua nthe nga ŋonmishua fā'o ki'ingini no ji nu pichōi nnu. Nthe nga wu'ō no ha'ay a ni mbo yichōi ndii phei fe pa ghrà noŋ phei no ngkūna pa nnu tōtro pugu nnu piphi ne, a chwie phei nii mon piphi mbīgi ne, nne ndwe phei cha'a

pa ghrà noŋ pəi mfɛ nɔ ŋkũna mbhɔ nnu ndĩndĩ ŋa a shi nchwĩe pəi pɔ yi taŋtaoŋ nɛ. ²⁰ Nthɛ ŋa ndii ŋa pəi ni mbɔ pa ŋkũna mbhɔ phi nɛ, a shini ndɔ mbɔ pi yi'ni pəi nɔ chwĩe nu nnu ndĩndĩ. ²¹ Ndɔ pəi ni nshei pi khɔ ndii ghɔ llo ŋkuoŋ pa maoŋ pɛ ŋa pəi fā'ɔ lrithɔ ŋkuoŋ ghɔ ndwɛ nɛ? Ŋguoŋ nnu piŋhɔ ni nthɔ pi ni gu, ²² ndɔ ndwɛ ŋa pi kwo fu'u vəi mbhɔ phi nɛ, pəi gũ pa kũna mbhɔ Minnwi nɛ, shéi ŋa pəi fā'ɔ nɛ a chhɔ nu mbɔ yi taŋtaoŋ nchwĩe pəi fā'ɔ chɔmbhi ki mmɛ. ²³ Nthɛ ŋa pa pe llo mbhɔ phi pɔ pi gu, ndɔ fé Minnwi pɔ chɔmbhi ki mmɛ moŋ pɔ nu ta'a yi pəi pa Krishto Jishɔ Taathɔ via.

7

Ǻ lɔ nu'uoŋ ŋkrao ghɔ

¹ Pa liŋ paŋ, ñthɔ nchrā pi ni ŋgwa pɛ ŋa pugu ji Ǻ nɛ, pəi shi lɔ nji'i nji ŋa Ǻ ghà ŋgu'ɔ ŋkrao ŋoŋ pi ndii ŋa a yi maŋ nɛ? ² Ǻ krao lán shina miŋgwɛ pugu ndaoŋ vi pi ndii ha'aoŋ ndaoŋ vi wu'ɔ mbi'i yi maŋ nɛ, ndɔ ñdaoŋ vi ŋkhu, kaŋ Ǻ lán lɔ nu'uoŋ ŋkrao vi. ³ Nɛnnɛ ki'ɛ, ñdaoŋ vi mbɔ yi maŋ a ji mimbɔ nduoŋ, kaŋ pi shi mɛiŋ vi ni miŋkwoshuoŋ, ndɔ ti ñdaoŋ vi ŋkhu, kaŋ Ǻ lɔ nu'uoŋ ŋkrao vi, nɛ ŋa mba'a a yi'ni nu'uoŋ mbɔ miŋkwoshuoŋ nji'i nthɛ pi nɔ ha'aoŋ a laŋ mimbɔ nduoŋ nɛ.

⁴ Wu'ɔ nɛnnɛ, ma pa liŋ paŋ, pəi ŋkaa pəi kwo khu nthɛ nnu Ǻ ntɔɔɔ pi moŋ noŋ Krishto, nɛ ŋa pəi pɔ yi ŋoŋ nduoŋ, mbɔ ju ŋa pi pi'i vi moŋ gu nɛ, nɛ ŋa minthɛ pia yuŋ ntíeŋ ni Minnwi. ⁵ Nthɛ ŋa ndii ŋa pia ni ŋgu'ɔ nchhɔ pi moŋ frɛinoŋ nɛ, shɔrɔ nu pa nnu pi phi, ŋa Ǻ chwĩe pia fā'ɔ nɛ, ni nthɔ mfā'a nu moŋ noŋ pia nthɔ nu ni gu. ⁶ Ndɔ ndwɛ, pi kǽgɛi via mbhɔ Ǻ, ntɔɔɔ pi moŋ khu nu mbhɔ ju ŋa a ni ŋgwɛiŋ via nɔ ŋkũna nɛ, nɛ ŋa minthɛ pia fā'a moŋ shɛndaŋ fhi, mbɔ yi Jijwɛ,

ki lo mbo pi yi mon ndunu shendaon, mbo yi kina na pi na'an nE.

Gí Mushi chwie pia ji phi yia

⁷ Pia shi nchhu pi na ki'e? Na gi Mushi po pi phi? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne. Ndo gi kan ni kien nshi kan nji yaon na phi yie ghon E. Nshi kan ndo nji yaon na shoro nu yie ghon E no ha'an gi kan ni mien ki chhu na, "Ki'i nshoro yaon non nduon." ⁸ Ndo phi logo shina ntogo pi kuon kina, nchwie mfa'o guon kwaw shoro nu mon non a ghao. Nthe na gi kan mien ki kien phi, kan mbo pi yaon khu. ⁹ Hki po yi maon ndii na gi shini ndo naa mbo nE, ndo ndii na kina ni ntho nE, phi gu yi maon, hku. ¹⁰ Ya kina ghon na a ni ka'a fe nu chombhi vai ni ka tho pi ni gu vai. ¹¹ Nthe na phi ni mfi a, ntogo pi mon logo nu shina mbho kina, ntogo mon ghon nji a. ¹² Nne gi yi taontaon, kina po yi taontaon, mbo yi ndindi ndo mbwa. ¹³ Yie ghon non pi na yaon na a yi shi'i nE pini ntho pi ni gu vai? Minthe pa'a a lo nji'i mbo nenne! A phi na a tho ni gu vai ntogo kuon yaon na a pwa nE, nne na minthe pi non kien gwra phi no ha'an a po nE, ndo ntogo kuon kina minthe pia ya fi'i kwaw ha'an phi pigi nE.

¹⁴ Nthe na pia ji na gi Mushi lo pi mbho Jijwe Minnwi, ndo mbo pi yi feinon, pi fini a no kana ni phi. ¹⁵ Nthe na ndo nji'i nji nnu ha'an ntho nchwie nu nE, nthe na ndo ntho nchwie pi pa nnu pe ha'an khwa no chwie nu nE, ndo nchwie pi ya wu'o pa nnu pe na mbina nE. ¹⁶ Ndo ti mi nchwie ya wu'o nnu ha'an ndo nji'i na'a nu nchwie nE, pigi gi po ni ta'a ncho, ntho mbin nu na gi pwa. ¹⁷ Nenne, a lo nji'i ntho nchwie mmu nchwie nei ghon, a tho nchwie phi ha'an a cho mbin mu nE.

¹⁸ Nthε ɲa ɲji ɲa sheshe yaonɲ shi'i lo ɲji'i nchho mbɪɲ mu, mbɔ monɲ frɛinoɲ a, nthε ɲa m̄fā' o khwǎ nɔ chwiε nu nnu ha'anj a yi ka'oka' o nε, ndɔ pa'a ɲji chwiε nu nnu ka'oka' o ghɔ lo mbɔ. ¹⁹ Nthε ɲa ɲdɔ ɲji'i nchwiε nnu shi'i ha'anj ɲtā' a nu nε, ndɔ phɪ ɲa ɲshi lo ɲji'i ntā' a nu nε ka pɔ ju yaonɲ ha'anj ɲthɔ nchwiε nu nε. ²⁰ Ndɔ ti mi nthɔ nchwiε ya wu'ɔ nnu ha'anj ɲdɔ ɲji'i ntā' a nu nɔ chwiε nu nε, kaɲ a lo ɲji'i mbɔ mmu mbɔ ɲonɲ ɲa ɲthɔ nchwiε nnu ghɔ nε, ndɔ a ka thɔ nchwiε phɪ ha'anj a chho mbɪɲ mu nε nchwiε nnu ghɔ.

²¹ Nnε, ɲjɔɪ ɲkwanɲ ha'anj gɪ yei chho mfā' a nu nε: ɲa ndii ha'anj ɲtā' a nu nchwiε nnu ha'anj a kā' o nε, phɪ wu'ɔ mbɔ pi ɲkiεɲ yɔɪ mu. ²² Nthε ɲa fie monɲ ɲjù' ɔ mu, m̄fā' o pwanju' ɔ ni gɪ Minnwi. ²³ Ndɔ ɲjɔɪ gɪ nduonɲ fā' a nu monɲ pa ghrà nonɲ a, a thɔ mā'anj nchhɔ pugu gɪ yε ɲa thɔ a shwei a ɲa a kā' o nε, nchwiε m̄bɔ ɲganɲ chɔɪɲ mbhɔ gɪ phɪ ha'anj a fā' a nu monɲ nonɲ a nε. ²⁴ Mi pɔ pi yɔɪ ɲkwanɲ ɲonɲ gha nεiɲ! A shi ɲkwe gɔ ɲkwe a monɲ nonɲ gu yei? ²⁵ Ndɔ pia tōo Minnwi ntɔgɔ mbhɔ Jishɔ Krishto mbɔ Taathɔ via! Nεnnε ki'ε, mmu nduthɔ a fā' a mbhɔ gɪ Minnwi ni pī' i nu ma, ndɔ ni frɛinoɲ a m̄fā' a pi mbhɔ gɪ phɪ.

8

Chɔmbhi monɲ Jijwε

¹ Nthε yie ghɔ, gū nu shá' a lo nu'uy mbɔ ndwε ni pa ɲgwa pε ɲa pugu ta' a yi pugu pa Krishto Jishɔ nε. ² Nthε ɲa monɲ pɔ nu ta' a yi pɔɪ pa Krishto Jishɔ, gɪ Jijwε chɔmbhi kwo fu' u ghɔ, ɔ lūgu mbhɔ gɪ phɪ pugu gu. ³ Nthε ɲa yaonɲ ɲa a kaɲ ni nthε pa' a gɪ lo nchwiε nthε ɲa frɛinoɲ ni nchwiε a pou ghrí nε, Minnwi ni nchwiε ntɔgɔ pi ɲkuonɲ taonɲ nu Muunɲ vi monɲ púonɲ frɛinoɲ ɲonɲmishua

nɔ yaon fɛ'ingieŋ nthɛ phi, nne ŋgwɛin phi nɔ ŋgusha'a mon frɛinoŋ, ⁴ nne ŋa nnu ndindɪ ŋa gɪ tã'a nu nɛ pɔ yi nũ'ɔŋ mon chɔmbhi yia, mbɔ pia ŋa pia chhɔ chɔmbhi yia,* ki lɔ mbɔ pi ŋkwan ha'an frɛinoŋ tã'a nu nɛ, mbɔ pi ŋkwan ha'an Jijwɛ tã'a nu nɛ.

⁵ Nthɛ ŋa ŋgwa pɛ ŋa pugu chhɔ chɔmbhi yugu pi ŋkwan ha'an frɛinoŋ tã'a nu nɛ ghà nũ'ɔŋ njũ'ɔ yugu pi ŋkuon pa maon frɛinoŋ ndɔ pa ŋgwa pɛ ŋa pugu chhɔ chɔmbhi yugu pi ŋkwan ha'an Jijwɛ tã'a nu nɛ, ghà nũ'ɔŋ njũ'ɔ yugu pi ŋkuon pa maon mon Jijwɛ. ⁶ Nthɛ ŋa ŋgwa nũ'ɔŋ njũ'ɔ yugu ŋkuon pa nnu frɛinoŋ a nthɔ pi ni gu, ndɔ nũ'ɔŋ nu njũ'ɔ ŋkuon Jijwɛ, ghà nthɔ pi ni chɔmbhi pugu pa ghighri. ⁷ Nthɛ ŋa ŋgwa pɛ ŋa pugu nũ'ɔŋ njũ'ɔ yugu pi ŋkuon pa nnu frɛinoŋ nɛ pɔ ni kipina pugu pa Minnwi nthɛ ŋa pugu lɔ mfɛ non yugu ni gɪ Minnwi, shishini, minthɛ pa'a pugu lɔ ndɔ mfɛ. ⁸ ŋgwa pɛ ŋa pugu ghà nja'o pi mbhɔ frɛinoŋ yugu nɛ, nthɛ pa'a pugu lɔ nchwie túa Minnwi pwa.

⁹ Ndɔ ni pɛi, pɛi lɔ nji'i nja'o pi mbhɔ frɛinoŋ yɛi, pɛi ya'o pi mbhɔ Jijwɛ nɔ ha'an ä nja mbɔ ŋa Jijwɛ Minnwi chhɔ njũ'ɔ pɛi. Sheshonŋ ŋa a lɔ nji'i mfã'o Jijwɛ Krishto mon chɔmbhi yi nɛ lɔ nji'i mbɔ yi Krishto. ¹⁰ Ndɔ ti Křishto mbɔ mon chɔmbhi yɛi, nji'i nthɛ pi nɔ ha'an non yɛi yi khu nthɛ phi nɛ, Jijwɛ Minnwi fɛ chɔmbhi ni pɛi nthɛ ŋa pi kwo chwɛ pɛi pɔ yi ndindɪ shhi Minnwi. ¹¹ Jijwɛ ju ŋa a ni mbi'i Jishɔ mon gu nɛ řichhɔ mbiŋ ghɔ, kan ju ŋa a ni mbi'i Krishto llɔ mon gu shi mbinɪ mfɛ chɔmbhi ni frɛinoŋ yɛi ŋa a ghà ŋkhu nɛ ntɔɔ pi ŋkuon Jijwɛ yi ŋa a chhɔ mbiŋ ghɔ nɛ.

* 8:4 8:4 Minthɛ ɔ pinɪ nchhu yei ŋa Nji ŋa nnu ka'oka'o ŋa gɪ chhu nthɛ via nɛ nthɛ a lɔɔɔ li'i mbiŋ pia.

¹² Nthe yie ghɔ, ma lɪŋ paŋ, pia fā'ɔ yaonŋ ŋa a yī'i via, ki lɔ mbɔ pi ni frɛinonŋ nɔ chhɔ nu chɔmbhi yia ŋkwaŋ ha'aŋ frɛinonŋ tā'a nu nɛ. ¹³ Nthe ŋa pəi nchhɔ chɔmbhi yəi pi ŋkwaŋ ha'aŋ frɛinonŋ tā'a nu nɛ, kaŋ pəi shi ŋkhu, ndɔ ti pəi ntɔgɔ mbɪŋ Jijwɛ Minnwi njwi mbha nnu nonŋ, pəi fā'ɔ chɔmbhi. ¹⁴ Nthe ŋa ŋguonŋ ŋgwa pɛ ŋa a nɔonŋ Jijwɛ nɔonŋ ŋkwaŋ ha'aŋ pugu shi nchhɔ chɔmbhi yugu nɛ pɔ pi puonŋ Minnwi.

¹⁵ Nthe ŋa Jijwɛ ŋa Minnwi ni mfɛ ni pəi nɛ lɔ nji'i mbɔ pi Jijwɛ ŋkūna ŋa a shi nchwiɛ pəi pini mbɔgɔ gu, a pɔ pi Jijwɛ ŋa a chwiɛ pəi gū puonŋ Minnwi, mbɔ Jijwɛ ŋa pia tɔgɔ mbhɔ yu ŋkəi ni Minnwi ŋa, “Baba, Tāa via!” ¹⁶ Jijwɛ Minnwi nduthɔ yi pɔ pi miŋkwentie ni jijwɛ yia ŋa pia pɔ pi puonŋ Minnwi. ¹⁷ ŋa pia puonŋ pi nɛ, nɛ pia shi mfā'ɔ pa yaonŋ ŋa a nū'ɔŋ ni puonŋ pi nɛ, mbini mfā'ɔ yaonŋ ŋa ju, Minnwi, nū'ɔŋ ni Krishto nɛ, pia pa Krishto ka'a, nɔ ha'aŋ pia pa Krishto njəi ŋgə'i ka'a nɛ ŋa pia pugu fā'ɔ ndigha'ɔ ka'a.

Ndigha'ɔ ŋa a pɔ shhi nthɔ nu

¹⁸ Nja mfā'ɔ tininju'ɔ ŋa ŋgə'i ŋa a pɔ ndwɛ nɛ lɔ nji'i mbɔ yichəi yaonŋ nɔ ha'aŋ ɔ mbi'i fi'i ndigha'ɔ yɛ ŋa Minnwi thɔ nu nɔonŋ ni pia nɛ. ¹⁹ ŋguonŋ maonŋ pɛ ŋa Minnwi ni mbuonŋ nɛ thɔ njūa nu njwɛɛ ndii ŋa Minnwi shi nɔonŋ puonŋ yi nɛ. ²⁰ Nthe ŋa ŋguonŋ yaonŋ ŋa pi ni mbuonŋ nɛ shini ndɔ mfā'ɔ ghɛɛ, pa'a ndɔ mbɔ pi khwatua yugu, mbɔ nthe pi ŋonŋ ŋa a ni nchwiɛ pugu pɔ nɛ nɛ. Ndɔ pugu ni ŋgu'ɔ mfā'ɔ kwà'a, ²¹ ŋa nduthɔ maonŋ pɛ ŋa pi puonŋ puonŋ nɛ, pi shi mfu'u vugu monŋ ŋkii fɔɔ nu pugu nii mbara puonŋ Minnwi monŋ ndigha'ɔ pɔ nu ni thɔ yugu. ²² Nthe ŋa pia ji ŋa ŋguonŋ maonŋ ŋa Minnwi puonŋ nɛ chhɔ nshɔnɔ nu ka'a monŋ yú'ɔ ti nchəiŋ ndwɛ nɔ yi miŋgwɛ ŋa muuŋ naonŋ vi nɛ. ²³ A lɔ ŋgu'ɔ mbɔ

pi pa maonɔ ɔa Minnwi puonɔ nɛ ɔa pugu shɔnɔ nu, nji'i nthɛ pi nduthɔ yia ɔa pia fā'ɔ Jijwɛ Minnwi nɔ fūonɔ fɛ nɛ shɔnɔ nu monɔ njù'ɔ pia nɔ ha'anɔ pia ywɛɛ nu nkienɔ yie ghɔ ɔa Minnwi lɔgɔ via nɔ puonɔ pi, nkigɛi nonɔ yia mfu'u monɔ nkii nɛ. ²⁴ Nthɛ ɔa a ni ntɔgɔ pi nkuanɔ kwà'a yei ɔa pia lūgu. Ndo ti kwà'a ɔa pi yəiyəi nɛ lɔ nji'i mbo kwà'a, nthɛ ɔa nonɔ shi'a mbini mfā'ɔ pi kwà'a nkuanɔ yaonɔ ɔa a yəi nu nɛ. ²⁵ Ndo pia mfā'ɔ kwà'a nthɛ yaonɔ ɔa pia lɔ nji'i njəi nɛ, pia ywɛɛ yaonɔ ghɔ ni wɛinɔ njù'ɔ.

²⁶ Wu'ɔ nɛnnɛ, Jijwɛ Minnwi ghà ngɛɛɛ via monɔ pa ndii ɔa pia lɔ nji'i ntini nɛ. Nthɛ ɔa pia lɔ nji'i nji pa nnu ɔa pia fā'ɔ nɔ luonɔ nu Minnwi nɔ ghɔ nkwanɔ ha'anɔ a ni mbie ɔa pia ji nɛ, ndɔ Jijwɛ Minnwi nduthɔ yi ghà ngɛɛɛ ndigəi Minnwi mfe via nɔ ghɔ ni luonɔ nu ɔa minthe pa'a chrà lɔ mfi'i nɛ. ²⁷ Ndo ti Minnwi ɔa a ghà njəi njù'ɔ yia nɛ, ji yaonɔ ɔa a pɔ monɔ njù'ɔ Jijwɛ nɛ, nthɛ ɔa Jijwɛ ghɔ ghà ndigəi nthɛ ngwa Minnwi pi taonɔtaonɔ pi nkwanɔ nɔ ha'anɔ ju, Minnwi, tā'a nu nɛ. ²⁸ Ndo pia ji ɔa Minnwi ghà mfā'a monɔ nguonɔ nnu ghao pi ɔa a pɔ shi'i ni ngwa pɛ ɔa pugu khwā vi nɛ, ɔa pi gɛ vugu ɔa pugu fā'a nkwanɔ nɔ ha'anɔ Minnwi kā'a nɛ. ²⁹ Nthɛ ɔa ni ngwa pɛ ɔa Minnwi ni nkwo ji fie ndii ɔa pugu shi mbinɔ vi nɛ, a pini ndɔgɔ nthi mi nɛɛɛ vugu nchwie pugu pɔ fhi Muonɔ vi, nɛ ɔa minthe Muonɔ pɔ fūonɔ phi shina ntou pa ghanɔ pinɔ. ³⁰ Ngwa pɛ ɔa a ni ndɔgɔ nthi mi nchu'ɔ vugu nū'ɔnɔ nɛ, a ni mbini ngɛ vugu, ngwa pɛ ɔa a gɛ vugu nɛ, a pini nchwie pugu pɔ yi tithi shhi yu, ngwa pɛ ɔa a chwie pugu pɔ yi tithi shhi yu nɛ, a pini nchwie pugu fā'ɔ nkwanɔ ndigha'ɔ yi.

Khwā Minnwi ɔa a lɔ nji'i mfā'ɔ ndugwi yi nɛ

³¹ Ti pia shi nchhu pi ɔa nthɛ nguonɔ nnu pei ghao? Ti Minnwi mbo pia pugu ka'a, a gha'a gɔ nga'a via? ³² Ju

ɲa a shini ndɔ ɲgɪ'ɛ Muuɲ vi ni mɛ vi nɔ yaon ɛ'ingien nthe via ghao nɛ, a shi ɲkie pi nɛin mien ki ɛ ɲguon yaon ghao ni pia ki lɔ ɲgɪ'ɛ, pugu pa Muuɲ vi ghɔ? ³³ A gɔ ɲa minthe a wɛin ɲgwa ɲa Minnwi chu'ɔ nɛ ɲa pugu chwɛ ntɛi? ɲon lɔ mbɔ. A Minnwi mbɔ ɲon ɲa a chwɛ vugu pugu pɔ ɲgwa ndindɪ shhi yu nɛ. ³⁴ Ti minthe a wɛin gɔ ɲgwɛin vugu nɔ pa ɲgusha'a? ɲon lɔ mbɔ! Nthe ɲa Krishto Jishɔ ni ɲkhu, nɔ pigi nu ɲgɛi shhi, pi ni mbini ɲku'ɔ ni ju a pɔ yi maon, a chɔ ɲgei mbɔ Minnwi yi ji nthɔ ndigɛi Minnwi nɔ ligi yia.

³⁵ Minthe a fɛnɛ gɔ mfɛnɛ via mon khwǎ Krishto? Minthe a pɔ mɛ pa ɲgɔ'ingɔ'i ki mɛ yú'ɔ, ki ɲgɔ'ingɔ'i ɲa ɲgwa ɛ nu ni pia nthe pin yia, ki ɲi ɲa a gū, ki pou ndhwɪ nɔ mā'an nu, ki cho ndua, ki nnu khu nu? ³⁶ Nɔ ha'an pi nā'an mon ɲwa'anli Minnwi ɲa, "Nthe ghɔ, pigi chɔ ntɔɔ nu mon cho ndua gu ɲguon ndii ghao, pi lii vigi nɔ minji ɲa pi ghɛi nu li'i wrɔ." ³⁷ Nɔ mon ɲguon nnu pei ghao, pia chaa pa ɲgwa ɲa pugu mā'an ti ɲga'a ntɔɔ mbɔ ju ɲa a khwā via nɛ. ³⁸ Nthe ɲa ɲja mfā'o tininju'ɔ ɲa ɲi'i nthe pi gu, chɔmbhi, ki ghan ntaon Minnwi, ki ghan ghrɪ sha'a li'i, ki pa nnu ndwe ki pa nnu ɲa a pi'i shhi nɛ, ki pa pichɛi ghrɪ, ³⁹ ki ɲguon mbhi tɔthi ki mbhi mbembien, nthe pa'a pugu lɔ mfɛnɛ via mon khwǎ Minnwi ɲa pia fā'o mon Krishto Jishɔ Taathɔ via nɛ.

9

Minnwi pugu pa ɲgwa pi

¹ Nthɔ nchrā pi nnu shini mon pɔ nu ɲa mi ta'a yi pigi Krishto, ndɔ ɲi'i nthɔ ndɛ'i pi ɲgien, ɲganthɔ a ɲa Jijwe Minnwi sha'a nu nɛ ɛ tininju'ɔ vɛi ɲa ndɔ ɲi'i nthɔ ndɛ'i pi ɲgien, ² ɲa mfā'o mɛ yu'ɔ ɲjù'ɔ pugu pa yú'ɔ ki ndugwi yi mon ɲjù'ɔ mu, ³ ɲa ɲkaan ɲjūa ɲa mmu nduthɔ

a kaan mfā'o nchòncò Minnwi, pi fēnε a mbij Krishto nthε lij pan, ηgwa pan mon frεinoη. ⁴ Pugu pɔ pi ηgwa Ishrae, pi lōgɔ vugu ηa pugu pɔ puonη Minnwi, Minnwi ni nōonη ndigha'o yi ni pugu, ηgwrā pa kina pugu pugu, mfe gí yi ni pugu, mfe shina ni pugu nɔ gha'o nu, kà'a yi tho pi mbhɔ pugu. ⁵ Pugu pɔ pi pa ηgwrεinoη pa memme ηkhu taa mon la'ataonη Hibu, Krishto mon frεinoη llo pi mon yugu ηgwrεinoη. Krishto yei pɔ pi Minnwi, mbɔ ju ηa a sha'a ηguonη yaonη ghao nε, mbɔ ηon ηa a pie ηa pi gha'o vi ki ndugwi yi nε. A yie ghɔ!

⁶ Ndo a lo nji'i mbɔ pi nɔ ha'an kà'a Minnwi mien mien ki lo ndɔgɔ lí'i. Nthε ηa a lo nji'i mbɔ ηguonη ηgwa ηa pi phi vugu mon ndaonη Ishrae nε ηa pugu puonη Ishrae. ⁷ Ndo pa'a a lo nji'i mbɔ ηguonη ηgwa ghao mbɔ puonη Abrahanη nthε ηa pugu mbhě yaonη yi, nthε ηa ηwa'anli Minnwi chhu ηa, "A shi ntɔgɔ pi mbij Aiji ηa ɔ shi mfā'o ηgwrεingwa ηa mi ni ηkā'a nε."* ⁸ Yei nōonη ηa a lo nji'i mbɔ pi puonη ηa pi phi vugu pi ηkwanη ha'an ηgwamishua ghà mbhi nε, ηa pugu puonη Minnwi, a pɔ pi puonη pε ηa pi phi vugu ntɔgɔ pi nɔ ha'an Minnwi ni ηkā'a nε, ηa pugu ηkiεη puonη Abrahanη. ⁹ Nthε ηa yei nnu ηa kà'a ghɔ ni nchhu nε: "A shi ηga mbɔ mon pii ndii yei ηga'o yini, kan ηshi mbini, Shera phi muonη mimbia."†

¹⁰ A lo ηgu'ɔ mbɔ pi yei, Rebeka ηkaa yu, ndii ηa a ni nshūu paa puonη pugu Aiji mbɔ taa via nε, ¹¹ nji'i nthε pi nɔ ha'an pi shini ndɔ naa mbhi puonη pighɔ ndɔ pa'a pugu lo naa nchwie sheshe nnu ki a pɔ pi pwa ki phi nε, nɔ pɔ nu ηa kà'a Minnwi mon chu'ɔ nu ηgwa ghōi shhi, ki lo mbɔ nthε pi fā'a ηa ηonη fā'a, mbɔ nthε pi khwatua Minnwi, ¹² Minnwi ni nchhu ghɔ ηa, "Muonη ghɔ yi shhi

* 9:7 9:7 ηwa'anli Njē yi 21:12. † 9:9 9:9 ηwa'anli Njē yi 18:10,14.

shi mfā'a mbɔ muunɔ vugu.”[‡] ¹³ Nɔ ha'anj pi nā'anj ŋa, “Mi ni ŋkhwā Jakɔ mbīna Eshɔ.”[§]

¹⁴ Ti pia shi nchhu pi ŋa? Minnwi pɔ pi ŋgaŋ mbe? Minthe pa'a a lɔ nji'i mbɔ nɛnnɛ! ¹⁵ Nthe ŋa a ni nchhu ni Mushi ŋa,

“Nshi mfā'o kwoshini mbij shesheŋoŋ ŋa ŋkhwā nɛ,
ndɔ nshi nɔoŋ kwoshini ni ŋgaŋ ŋgə'i ŋa ŋkhwā
nɛ.”*

¹⁶ Nɛnnɛ, a lɔ nji'i mbɔ nthe pi nnu ŋa ŋoŋmishua tā'a nu, ki nnu ha'anj a chwīe nɛ, ndɔ a yi'ə pi mbij Minnwi ŋa a nɔoŋ kwoshini nɛ. ¹⁷ Nthe ŋa ŋwa'anjli Minnwi chhu ŋa Minnwi ni nchhu ni Fɛɾɔ ŋa, “Mi ni nchəɾə ghɔ nɔ fūoŋ nthe pi yei nnu, ŋa nɔoŋ ghrí a mbij ghɔ pugu pa ŋa pi chii ligi a ŋkwe ŋguoŋ ŋkuoŋ shhe ghao.” ¹⁸ Nɛnnɛ a ghà mfā'o kwoshini mbij shesheŋoŋ ŋa a khwā nɛ, mfīni njù'ɔ shesheŋoŋ ŋa a khwā nɛ.

¹⁹ ɔ shi mbie vəi ki'ɛ ŋa, “A kaŋ mbɔ nɛnnɛ Minnwi piní ŋkrɛi shesheŋoŋ ki'ɛ ŋa? Nthe ŋa ŋoŋ ŋa minthe a li'i nnu ŋa Minnwi tā'a nu ŋa a pɔ nɛ pɔ pi gɔ?” ²⁰ Nɔo ɔ pɔ pi gɔ, ŋoŋmishua, nɔ khwē nu chrà nchò Minnwi? Yaŋ ŋa pi puoŋ puoŋ nɛ nthe a chhu ni ŋoŋ ŋa a puoŋ vi nɛ ŋa, “ɔ puoŋ a pi nɛiŋ nthe khɔ?” ²¹ ŋgaŋ puoŋ kɔŋ lɔ mfā'o ghrí ŋkuoŋ mbéiŋ nɔ lɔŋɔ nu ta'a gwí mbéiŋ nchwīe kɔŋ ŋa pi shi nchwīe nnu nɔ pi wu'ɔ ndii ŋa mɛmmɛ nnu taŋ nɛ, nchwīe nnu ni pichəi pi lɛlle moŋ nda?

²² Wu'ɔ nɛnnɛ, nji'i nthe pi nɔ ha'anj a li'i Minnwi nɔ nɔoŋ nu pigítua yi ndɔ mbini nu'uy nchwīe pi ji nji yi nɛ, a tii shii moŋ ntou wéiŋ njù'ɔ ni ŋgwa pɛ ŋa a ni mfā'o nɔ shā'o nu pigítua yi mbij pugu nɛ, mbɔ ŋgwa pɛ ŋa pi

[‡] 9:12 9:12 ŋwa'anjli Njɛ yi 25:23. [§] 9:13 9:13 Malakai 1:2-3. * 9:15 9:15 *ŋwa'anjli Ndi ni Taŋ nu 33:19.

ni mb̄iri vugu nɔ shi'i nu nɛ. ²³ A ni nchw̄ie yei nɔ chw̄ie nu pi ji fi'ì fà'o yi mon̄ ndigha'o yi ni ngwa pɛ ɲa a shi n̄on̄ kwoshini yi ni pugu nɛ, mbɔ ngwa ɲa a ni ɲkwo p̄iri nū'ɔŋ fie ndiì ɲa pugu fā'o ndigha'o, ²⁴ ti mfɛ ni pia ɲa a gɛ, ki lɔ ɲgu'ɔ mbɔ pi ngwa Juu, ndɔ mb̄ini mbɔ ni pa ngwa taon̄ nduon̄ nɛ. ²⁵ Nɔ ha'anj shishini, a chhu mon̄ ɲwa an̄li Hoshia ɲa,

“Ŋgwa pɛ ɲa pugu shini ndɔ mbɔ ngwa paŋ nɛ, ñshi m̄iɲ vugu ni ngwa paŋ,
ju ye ɲa ñshini ndɔ ɲkhwā nɛ, ñshi m̄iɲ vi ni ɲkhwā a.”

²⁶ “Mon̄ ya li'ì ghɔ ɲa pi ni nchhu ni pugu ɲa,
‘P̄ɛ lɔ mbɔ ngwa paŋ nɛ,’

fɔ pi shi m̄iɲ vugu ɲa,
‘puon̄ Minnwi ɲa a yi maon̄ nɛ.’”

²⁷ Ishaya ni mba'o nḡou nthe puon̄ Ishrae ɲa,
“Nji'i nthe pi nɔ ha'anj fi'ì pa puon̄ Ishrae pɔ nɔ shíshhe ɲkin̄ ɲkh̄i nɛ,
a wu'ɔ shiḡei mb̄iḡei ngwa ɲa pugu shi ndūgu.

²⁸ Nthe ɲa Taathɔ shi mfɛ njó yi ɲkuon̄ shhe pi shishi'i pi ki lɔ njiri.”

²⁹ A wu'ɔ mbɔ pi nɔ ha'anj Ishaya ni ɲkwo chhu nɛ,
“Taathɔ ɲa a Taathɔ pa shooge po nɛ, kaŋ ni mien̄ ki piḡei ngwr̄eiŋon̄ ni pigi,
pi kaŋ ni nshi'i vigi nɔ Shodon̄ pugu Gomora.”

Ki piŋ ɲa pa ngwa Ishrae fā'o nɛ

³⁰ Ti pia shi nchhu pi ɲa ki'ɛ? ɲa pa ngwa taon̄ nduon̄, ɲa pugu shini ndɔ mba'o nɔ pɔ nu pa ngwa nd̄indi nɛ, ni mfā'o nd̄indi, mbɔ nd̄indi ha'anj a tɔgɔ pi ɲkuon̄ piŋ nɛ,
³¹ ndɔ pa ngwa Ishrae ha'anj pugu ni mba'o nu nɔ nū'ɔŋ nu ḡí ɲa a shi nchw̄ie pugu pɔ ngwa nd̄indi nɛ, pugu shini ndɔ nji'i nū'ɔŋ ḡí ghɔ. ³² Ti a chw̄ie kɔ? A ni nchw̄ie nthe ɲa pugu shini ndɔ mba'o nɔ pɔ nu ngwa nd̄indi

ntɔgɔ ŋkuonj piŋ nɛ, pugu ni mba'ɔ pi nɔ ha'anj a fā'ɔ nɔ
 tɔgɔ nu pi moŋ nū'ɔŋ nu gí. Pugu kɔrɔ ŋkuonj ŋgù'ɔ
 kɪ'ɪŋgɪni, ³³ wu'ɔ nɔ ha'anj pi nā'anj nɛ,
 “Lii njəi, ñthɔ nū'ɔŋ muuŋ ŋgù'ɔ kɪ'ɪŋgɪni Shayaonj,
 mbini mbo ŋgù'ɔ ŋa a shi nchwɛ ŋgwa kɔrɔ ŋgū,
 ti sheshenonj ŋa a piŋ vi nɛ,
 mba'a pi mā'anj lrithɔ thɔ yu.”

10

¹ Pa lɪŋ paŋ, khwā njù'ɔ a pugu luonj a ni Minnwi nthɛ
 vugu pɔ ŋa minthɛ pugu lūgu. ² Nthɛ ŋa mi minkwentie
 yugu ŋa pugu fā'ɔ ŋkiɛŋ ntou ni'ɪŋ njù'ɔ mbiŋ Minnwi,
 ndɔ ni'ɪŋ njù'ɔ yugu ghɔ pou ya ji nu nnu. ³ Pugu ni ŋga
 mienj ki lɔ nji ŋkwanj ha'anj Minnwi ghà nchwɛ ŋgwa pɔ yi
 ndɪndi shhi yu nɛ, mba'ɔ nu nɔ nū'ɔŋ nu yugu shɛndaonj,
 nnɛ pa'a ndɔ mfɛ nonj yugu ni yi Minnwi shɛndaonj nɔ
 chwɛ nu ŋgwa pɔ ŋgwa ndɪndi shhi yu. ⁴ Nthɛ ŋa Krishto
 kwo chwɛ thɔ nnu ha'anj pi ni mfɛ gí nɔ ghɔ nɛ, nnɛ
 sheshenonj ŋa a piŋ Krishto nɛ ŋonj ndɪndi shhi Minnwi.

ŋkɪni lūgu nu pɔ pi ni ŋguonj ŋgwa

⁵ Mushi ni nā'anj ŋkuonj pɔ nu ŋonj ndɪndi shhi Minnwi
 ntɔgɔ pi ŋkuonj nū'ɔŋ nu gí ŋa: Sheshenonj ŋa a chwɛ
 ŋguonj nnu ha'anj gí chhu nɛ shi mfā'ɔ chɔmbhi. ⁶ Nɔ
 nnu ŋa ŋwa'anli Minnwi chhu nthɛ pɔ nu ŋonj ndɪndi
 shhi Minnwi ntɔgɔ pi ŋkuonj piŋ nɛ pɔ ŋa, “ɔ lɔ mfā'ɔ
 nɔ pie nu nonj yɔ ŋa, ‘A shi ŋku'ɔ gɔ tɔthi po, nɔ shwi'i
 nu ni Krishto shhɛ?’ ⁷ ki ŋa, ‘A shi nshwi'i gɔ moŋ shiŋ ki
 ndugwi yi nɔ ku'ɔ nu ni Krishto, lɔ moŋ gu?’” ⁸ Nɔ
 a chhu pi ŋa? “Chrà ghɔ pɔ yəi ghɔ, a pɔ nchò ghɔ ndɔ
 mbo moŋ njù'ɔ ghɔ,” mbo chrà piŋ ŋa pigi chii nu nɛ
⁹ nthɛ ŋa, ð nchhu ni nchò yɔ ŋa Jishɔ Taathɔ, mbiŋ moŋ
 njù'ɔ ghɔ ŋa Minnwi ni ŋku'ɔ ni ju lɔ moŋ gu, kaŋ ɔ shi

ndūgu. ¹⁰ NthE ɲa ɲoɲ ghà mbiɲ pi ni ɲjù'ɔ yi pi chwīe vi a pɔ ɲoɲ ndindī shī Minnwi, a tɔgɔ pi ɲkuoɲ chhu nu ni nchò, ɲoɲ lūgu. ¹¹ NthE ɲa ɲwa'anlī Minnwi chhu ɲa, "ɲoɲ ɲa a piɲ vi nE, mba'a pi lE ma mā'an lrihɔ thɔ yu." ¹² NthE ɲa kwrí shi lɔ ɲji'i mbɔ shina pa Juu pugu pa ɲgwa taɔɲ nduoɲ moɲ shendaɔɲ kie nu ndūgu, nthE ɲa Taathɔ vugu ghao ta'a yi, ɲa a ghà mfE ki lɔ ɲgī'E ni ɲguoɲ pa ɲgwa ha'an pugu gE vi nE. ¹³ NthE ɲa, "Sheshenɔɲ ɲa a gE ligi Taathɔ nE shi ndūgu."

¹⁴ Ti minthE pugu kie pi nEiɲ ɲgE vi ɲa pugu lɔ ɲji'i mbiɲ vi nE? Pugu shi mbiɲ vi pi nEiɲ ɲa pugu lɔ naa ɲja'o ɲoɲ ɲa a yie nE? MinthE pugu kie pi nEiɲ ɲja'o ki ɲoɲ lɔ nchīi ni pugu? ¹⁵ MinthE pugu chīi pi nEiɲ ki ɲoɲ lɔ ntaɔɲ vugu? Wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an nE, "Thɔ nu ɲgwa ha'an pugu tuo ɲkani pwa pisha'akhɔ nE pwa ti ɲga'a."

¹⁶ Ndɔ a lɔ mbiɲ ɲguoɲ yugu ghao mbiɲ pwa pisha'akhɔ ghɔ nthE ɲa Ishaya chhu ɲa, "Taathɔ, a piɲ gɔ mbiɲ nnu ha'an a ya'o mbhɔ pigi nE?" ¹⁷ NnE piɲ ghà nthɔ ntɔgɔ pi ɲkuoɲ ya'o nu, ya'o nu tɔgɔ pi ɲkuoɲ chīi nu chrà Krishto. ¹⁸ Ndɔ mbie ɲa, pugu lɔ ɲji'i ɲja'o ɲkani ghɔ? Shishini, pugu ya'o, nthE ɲa ɲwa'anlī Minnwi chhu ɲa, "ɲggì yugu nyīeɲ moɲ ɲguoɲ mbhi ghao, chrà yugu chəiɲ moɲ ndugwi mbhi."*

¹⁹ Ndɔ, mbie ɲa, thɔ ɲgwa Ishrae shini ndɔ nshie? Fūoɲ yi, Mushi khwE ɲa, "Nshi nchwīe pəi ghī'ə ɲgwa ɲa pugu lɔ mbɔ ɲgwa taɔɲ nE, nchwīe túa yəi pigi ntɔgɔ pi mbiɲ ɲgwa taɔɲ nduoɲ ɲa pugu pa na nE."

²⁰ NnE Ishaya ya mfā'o tɪnɪnju'ɔ nɔ chhu nu ɲa, "A ka yəi ɲgwa pE ɲa pugu shini ndɔ ntā'a a nE ɲjəi a;

* 10:18 10:18 ɲwa'anlī ɲkhī 19:4.

n̄ōon̄ non̄ a ni ngwa pε ɲa pugu shini ndo mbie a nε.”
²¹ Ndo ɲga ɲgə̄i nɔ ɲgwa Ishrae, a chhu ɲa,
 “ɲa’ay mbhɔ ma ɲguon̄ llé ghao nɔ lɔgɔ nu ɲgwa ɲa
 pugu pɔ pi pa nt̄in̄ithɔ ndo ndāa a nε.”

11

Kwoshini Minnwi mbij ɲgwa Ishrae

¹ Mb̄ie ki’ε ɲa, Minnwi lāa ɲgwa pi? Minthe pa’a a lo
 mbɔ nεnnε! Nthe ɲa mmu nduthɔ a ɲon̄ Ishrae, ndaayon̄
 Abrahan̄, mbɔ ɲgia ɲgwɛɛin̄on̄ BENjamɛin̄.

² Minnwi lo ɲji’i ndāa ɲgwa pi ɲa a ni nchu’ɔ nε. Pə̄i lo
 ɲji’i ɲji nnu ha’ay ɲwa’ayl̄i Minnwi chhu nthε Elaija nε,
 ɲkwan̄ ha’ay a ni nd̄igə̄i Minnwi ɲa a fε ɲjɔ ni Ishrae nε?

³ “Taathɔ, pugu jwi pa ɲjə̄il̄i’i pɔ, nshā’a pa li’i fε’inḡiɛɲ
 yɔ, a wu’ɔ mbi’i mmu tə̄’i a, pugu tā’a nu ɲjwi a ɲkaa
 mu.”

⁴ Ndo Minnwi ni ɲkhwē ghɔ pi ɲa? “N̄ū’ɔɲ khwachə̄i
 ɲkan̄ ɲgwa ha’ay pugu lo ɲji’i ɲga’o ki nt̄u’u non̄ yugu
 shh̄i nnwi ɲa pi mēin̄ ni Baa nε nɔ nyaȳ.”

⁵ A wu’ɔ ɲkwan̄ ha’ay a pɔ ndwε nε, mb̄igə̄i ɲgwa
 pɔ ɲa Minnwi chu’ɔ vugu ntɔgɔ pi ɲkuon̄ pwapuɲ yi.
⁶ Ndo ti nɔ ha’ay a tɔgɔ pi ɲkuon̄ pwapuɲ Minnwi nε, a
 lo nu’uɲ mbɔ nthε pi pa fā’a ha’ay pi fā’a, ä mbɔ nεnnε,
 pa’a pwapuɲ lo nu’uɲ mbi’i pwapuɲ.

⁷ Yie pɔ pi ɲa ki’ε? ɲgwa Ishrae shini ndo mfā’o yaon̄
 ha’ay pugu ki tā’a nu nε, ndo pa ɲgwa ha’ay pi chu’ɔ vugu
 nε fā’o, ndo pi f̄ini ɲjū’ɔ piḡə̄i ɲgwa. ⁸ Wu’ɔ nɔ ha’ay
 pi nā’ay nε,

“Minnwi fε j̄ijwε chōo nu ni pugu,

ni ligi ha’ay mba’a a yi’i ɲjə̄i li’i pugu pa tónə ɲa
 mba’a a ya’o li’i nε ti nthɔ nchə̄in̄ thɔ pa shi’a.”

⁹ Ndo Devi chhu ɲa,

“Na’anj pa li’i ha’anj pugu ghà nji maonj nE gū shiri pugu pa shi’i,
 mbo ki’ingini pugu pa yaonj na a shi ntho ni njó na a pie na pugu fā’o nE.

¹⁰ Na’anj ligi yugu chri nne na ki’i pugu yei li’i,
 na’anj pa lri pugu chwie nkunu yugu naonj no nguonj ndii ghao.”

¹¹ Nenne mbie na, puonj Ishrae ni nkōro nne, pi no gū nu nkina shhe? Minthe pa’a a lo nji’i mbo nenne! Ntogo nkuonj phi yugu lugu nu tho ni pa ngwa taonj nduonj, nne no chwie nu pa ngwa Ishrae fā’o kighi’o. ¹² A mbo na phi pa ngwa Juu tho pi ni fā’o ni ngwa nkuonj mbhi, a mbo na pou yugu monj jiwε pō pi fā’o ni pa ngwa taonj nduonj, kañ nkuonj mbhi shi mfa’o pi fi’i yi neiñ ki’ε ndii na pugu linaonj fi’i pa ngwa Juu ha’anj Minnwi chu’o na pugu piñ nE.

Minnwi fE lugu nu ni pa ngwa taonj nduonj

¹³ Ndwe ñchrā pi ni pēi na pēi pa ngwa taonj nduonj nE. No ha’anj Minnwi chu’o a no ngañ ntaonj Jisho ni pa ngwa taonj nduonj nE, ñga’o fā’a a ghō, ¹⁴ nne na minthe ñchwie pa ngwa la’a pigi, mbo pa ngwa Juu, fā’o kighi’o nne na monj yichēi nkwanj shendaonj minthe ñkwe pichēi shina pugu. ¹⁵ Nthe na a mbo na ndii na Minnwi ni ndāa vugu nE, Ju, Minnwi, chini nggi pugu pa ngwa nkuonj mbhi, a shi mbo pi neiñ ndii na Minnwi shi mbiñ vugu nE? A shi mbo chombhi ni pa ngwa na pugu ni mbo yi khu monj Jiwε nE. ¹⁶ Fūonj tho brei na pi fE no yaonj fé nE mbo yi taonjaonj, a nōonj na nguonj brei ghō yi taonjaonj, ndo ti ñeñ thi mbo yi taonjaonj, kañ pa mbhōthi ghō pi taonjaonj.

¹⁷ Ndo pichēi pa mbhōthi pei llo nkuonj thi Abrahāñ, pi pē’i vugu mfu’u, mbo pichēi pa ngwa Ishrae. Nchīni vēi na pēi pa ngwa taonj nduonj, mbo pa mbhōthi olive na

a gha' ḡku'ṵ ku'ṵ gha moḡ ḡkũnu nE. NnE ndwE, pƏi ḡkaa pƏi chhṵ mfā'o mbṵṵṵ ha' aḡ Minnwi ni ḡkā'a Abrahāḡ nṵ ḡhṵ nE, nthṵ mfā'o nḡru llṵ ḡkuoḡ ḡḡeḡ ḡkiEḡ thī olive Minnwi. ¹⁸ NnE ki' E, ki' i nchī' Ə pa ḡgwa pE ha' aḡ pi pƏ' i vugu nṵ pa mbhṵthī mfu' u nE. A nthE ṵ kie pi nEiḡ nṵoḡ noḡ yṵ? ṵ wu'ṵ mbṵ pi mbhṵthī, ṵ lṵ nḡi' i ntuo ḡḡeḡ thī, a tuo ḡḡeḡ thī ntuo ḡhṵ. ¹⁹ NnE kaḡ ṵ shi nchhu ḡa, "Pi ni mbƏ' i pichƏi pa mbhṵthī mfu' u nE ḡa pi chini a ḡkuoḡ thī ḡhṵ." ²⁰ Yie ḡhṵ nnu shini. Pi ni nḡa' a vugu mfu' u nthE ki piḡ yugu, ndṵ ṵ wu'ṵ mbṵ ḡkuoḡ ḡhṵ ntṵḡṵ pi ḡkuoḡ piḡ yṵ. NnE ki' i mā' aḡ ntinta' o, fā' o pṵḡṵ. ²¹ NthE ḡa ä mbṵ ḡa Minnwi shini ndṵ mfā' o kwoshini mbini pa Juu ha' aḡ pugu pṵ nṵ mbhṵthī ḡa a ni mbṵ mbini thī llṵ nṵ nḡE yi nE, kaḡ mba' a a yi' i mfā' o kwoshini mbini ḡhṵ.

²² YƏi ki' E fi' i ḡkwaḡ ha' aḡ Minnwi ḡgaḡ kwoshini mbini mbṵ ḡoḡ titini nE nḡƏi. A ḡoḡ titini ni ḡgwa pE ḡa pugu ḡũ moḡ phi nE, ndṵ nṵoḡ kwoshini vE nṵ ha' aḡ ṵ ḡḡƏi shhi moḡ kwoshini yi, kiEḡ nE nE kaḡ pi shi nḡa' a ḡhṵ mfu' u ḡkaa ḡhṵ. ²³ Ndṵ nḡi' i nthE pi pugu, pugu mieri ki ḡhƏi shhi moḡ ki piḡ yugu, Minnwi pini nu' uḡ nchini vugu, nthE ḡa Minnwi fā' o nḡi nṵ pini nu nchini vugu ḡkamu' ṵḡ. ²⁴ NthE ḡa ä mbṵ ḡa pi ni nḡa' a ḡhṵ llṵ ḡkuoḡ thī olive ha' aḡ a ni ḡku'ṵ ku'ṵ gha moḡ ḡkũnu nE, nchini ḡhṵ ḡkuoḡ thī olive ha' aḡ pi pi phi nE, mbṵ yaṵ ḡa a shi' a nḡi' i mbṵ pi nE nE, ti ṵ pi' i ḡa pi shi mbini nchini pa ḡgwa Juu mbṵ ya mbhṵthī llṵ ḡkuoḡ thī olive phi ḡhṵ pi fi' i yi nEiḡ?

Nnu lƏiḡ ḡa pi nṵoḡ nthE lũḡu nu puoḡ la' ataṵ ḡshrae

²⁵ Ntā' a nu ḡa pƏi ḡi nnu lƏiḡ yei ḡa Minnwi nṵoḡ nE, ma pa liḡ paḡ, nE ḡa ki' i pƏi shi mbī' i nu ni noḡ pƏi ḡa pƏi pṵ pi pa ḡhaḡ shiethṵ. Pi ni fi' i nḡũ' ṵ pichƏi pa ḡgwa

Ishrae nɔ kuo ndii, ti ngɔ̄i nchɔ̄iŋ fi'i ndii ŋa fi'i ŋwa taon nduon ha'an a pie ŋa pugu thɔ njɔ̄i Minnwi kwo thɔ njɔ̄i Minnwi nɛ. ²⁶ Nɛnnɛ, ŋguon ŋwa Ishrae shi mfā'o lūgu nu, wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an ŋa,

“Ŋgaŋ kwe ŋwa shi ndhɔ Shayaon,

a shi mfu'u ŋguon pa p̄ip̄hi llɔ mon ndaaron Jakɔ.

²⁷ Yei shi mbɔ kina a ŋa ñshi ŋgwra pigi pugu ndii ŋa ñshigao p̄hi yugu nɛ.”

²⁸ Llɔ nɔ ŋgei pwa pisha'akhɔ, pa ŋwa Juu pa mbina Minnwi nthɛ vɔ̄i, mbɔ pa ŋwa taon nduon. Llɔ nɔ ŋgei ŋwa ŋa Minnwi chu'ɔ, pugu pa taannu Minnwi nthɛ pi pa ŋkhu taa pugu. ²⁹ Nthɛ ŋa Minnwi shi'a mfe fé ni ŋon, ŋgɛ vi mbini ŋkwri njù'ɔ yi. ³⁰ Nthɛ ŋa wu'ɔ nɔ ha'an p̄i ni mbɔ ghan tinithɔ ni Minnwi yichɔ̄i ndii nɛ, ndɔ ndwɛ pi nɔon kwoshini ni p̄i nthɛ tinithɔ yugu, ³¹ nɛnnɛ ndwɛ, pugu ŋkaa pugu ni mfā'o tinithɔ nɛ ŋa ntɔgɔ ŋkuon kwoshini ŋa pi nɔon ni p̄i nɛ, minthɛ pi nɔon kwoshini ni pugu ndwɛ. ³² Nthɛ ŋa Minnwi cha'a ŋguon ŋwa ghao mfe mbhɔ tinithɔ, nɛ ŋa minthɛ a nɔon kwoshini ni ŋguon ŋwa ghao.

Pia fɛ ndigha'o ni Minnwi

³³ Yo, fi'i nthinkwo fā'o pugu shiethɔ ni lina Minnwi gha'o pi fi'i yi nɛiŋ! A nthɛ a ji gɔ̄ ŋkwan ha'an Minnwi ghà ndii nnu nɛ! A nthɛ a ji gɔ̄ pa shendaon pi? ³⁴ Wu'ɔ nɔ ha'an Ŋwa'anli Minnwi chhu nɛ,

“A kwo ji gɔ̄ nji nnu ŋa Taathɔ p̄'i nu nɛ,

ki a naa mfe gɔ̄ mfe ntigi ghɔ?”

³⁵ “Ki a kwo fɛ gɔ̄ fɛ yaon ghɔ nɛ ŋa minthɛ a lu'u ghɔ?”

³⁶ Nthɛ ŋa ŋguon yaon ghao llɔ pi mbhɔ yu ndɔ ntɔgɔ pi mbhɔ yu, ndɔ mbɔ pi nɔ fɛ nu ndigha'o ghɔ. Ndigha'o pɔ ghɔ ki ndugwi yi! A yie.

12

Pia chh օ mbhi pi nօ fā'a nu fā'a Minnwi

¹ Nthե yie ghօ ma pa դkիւղ lիղ paղ, ըdիցօի vօի nthե pi fi'i mme kwoshini դa Minnwi nօղ ni pia nե, դa pօի cha'a noղ pօի mfe ni Minnwi nօ yaղ fe'ingiղ maղ դa a yi taղtaղ, mbօ ye դa a pwa ghօ nե. A yie դja mbօ դkիւղ shendaղ nօ gha'o nu vi. ² Ki'i pօի chwիe pa nnu pi nօ ha'աղ դkuղ mbhi chwիe nu nե. Ndօ a pie դa Minnwi kara vօի llօ moղ ghօ ntօցօ pi դkuղ kwri nu kwā'a nu mօի, nnե դa minthե pօի ywe'i ndօ դji yaղ դa Minnwi tā'a nu nե, mbօ yaղ դa a yi shi'i, pi piղ ndօ a pօ ki ntօի nե.

³ Nthե դa ntօցօ pi դkuղ pwapղ Minnwi դa a nօղ vօի nե, ըchhu ni դguղ դgwa shina pօի դa: Ki'i pօի lii noղ yօի դa pօի gha'o nchaa yaղ դa pօի ya mbօ yie nե. Pօի lii noղ yօի pi ni juju, sheshեղ lii pi ni fi'i piղ դa Minnwi fe ghօ nե. ⁴ Noղ ta'a ող fā'o ntou pa yօu pi, ndօ pa'a pa ghrà noղ pi pighօ lօ mfā'o pi ta'a դkwaղ fā'a. ⁵ Wu'օ nenne, դji'i nthե pi nօ ha'աղ pia ntou yi nե, pia pօ pi ta'a noղ moղ pօ nu ta'a yi pia pa Krishto, sheshեղ via pօ pi mbhօ vichօի.

⁶ Nne pia fā'o pa fé դa a kwri wu'օ nօ fi'i pwapղ դa Minnwi nօղ ni pia nե. Pօի fā'a pa fā'a ni fé pighօ. Fé ghօ mbօ chii nu nnu դa Minnwi chhu nե, pօի wu'օ mfā'a nօ ghօ pi դkwaղ nօ ha'աղ piղ yia nօղ nե. ⁷ Ä mbօ nօ ghēre nu pa fā'a moղ chօshi, pօի fā'a wu'օ nenne. Ä mbօ pi ye'i nu, pօի ye'i wu'օ nenne. ⁸ Ä mbօ pi mā'աղ nu ghrí դgwa, pօի mā'աղ wu'օ nenne. Իղ դa a fe pi yaղ nօ ghēre nu դgwa nduղ nե, â fe ki lօ դgi'ե. Իղ դa a pօ pi nthishi nե, â chwիe fā'a yi ni ni'իղ njù'օ. Իղ դa a nօղ pi kwoshini nե, â nօղ pi ni pwanju'օ.

Pa li դa դkիւղ դgaղ piղ fā'o

⁹ A pie ña khwă pɔ pi yi ta'anju'ɔ. P̄ina yaon ña a phi nE ñkiEñ yie, nthi a t̄ini ñkuon yaon ña a pwa nE. ¹⁰ P̄ei khwā non p̄ei nɔ ha'an a pie ña pa liñ khwā non nE. Ñon fā'o ni'iy ñjù'ɔ mon gha'o nu non vichəi. ¹¹ Ki'i ndī'ə, ka fā'a pi shishi'i, fā'o jiwE ni'iy ñjù'ɔ, fā'a mbhɔ Taathɔ ni ta'anju'ɔ. ¹² Fā'o pwanju'ɔ mon kwà'a, ntii shii mon ñgə'i, luon Minnwi ki jwE. ¹³ FE pa yaon nɔ pi'i nu chà ñgwa Minnwi pi taon̄taon̄. Nōon pwapuñ ni pa gh̄ni ha'an pugu kra ghɔ nE.

¹⁴ Luon mbɔɔ mfe ni ñgwa pE ña pugu fE ñgə'i vE nE, ki'i nchɔnɔ vugu, luon pi mbɔɔ mfe ni pugu. ¹⁵ Fā'o pwanju'ɔ p̄ei pa ñgwa pE ña pugu fā'o pwanju'ɔ nE, ñkəi p̄ei pa ñgwa pE ña pugu k̄ei nu nE. ¹⁶ P̄ei chhɔ shi'i ni ta'an̄ggi shina p̄ei. Ki'i mā'an̄ ntinta'o, p̄ei chi kwɔ p̄ei pa ñgwa ña yugu lɔ mbɔ nE. Ki'i p̄ei pi'i ni pa non p̄ei ña p̄ei pɔ pi pa ghan̄ shiethɔ.

¹⁷ Ki'i p̄ei lu'u phi ni phi, ndɔ p̄ei k̄aa pi nɔ chwie nu nnu ña a yi ch̄ich̄i ligi ñguon ñgwa nE. ¹⁸ Ä ñji'e, nɔ ha'an̄ ñguon nnu mbɔ pi mbhɔ ghɔ, p̄ei chhɔ mon ta'an̄ggi p̄ei pa ñguon ñgwa ghao. ¹⁹ Ki'i p̄ei lu'u phi ha'an̄ pi chwie mb̄iñ p̄ei nE, ma ñkiEñ liñ pañ, ndɔ ka mien̄ pi sh̄ina ni piḡtua Minnwi, nthE ña pi nā'an̄ ña, "Taathɔ chhu ña, 'Mfā'o ñji nɔ fE nu ñjɔ, ñshi nthu."

²⁰ Ñwa'an̄li Minnwi ka chhu pi ña,

"Ñji ñjia mb̄ina yɔ, ɔ fE maon̄ ji ghɔ,

ti ñjù'ɔ yi ñjaon̄, ɔ fE yaon̄ nnu ghɔ,

mon chwie nu nE nE, ɔ shi mā'an̄ lrithɔ thɔ yu."

²¹ Ki'i phi gha'a ghɔ ndɔ ka gha'a phi gha'a ni shi'i.

¹ Šheshenon ya'o nchò pa thishi ha'an pugu sha'a nu nE. Nthe na yichèi nthishi lo mbo ki lo ndho pi mbho Minnwi, pE ha'an pugu po nE nū'õn Minnwi nū'õn vugu. ² Nthe yie ghò, sheshenon na a tìnithò ni pa thishi nE, chhò ntìnithò pi ni yaon ha'an Minnwi nū'õn nE, ndò ngwa pE na pugu tìnithò nE shi mfā'o njó mbinj pugu. ³ Nthe na pa ngwa ha'an pugu fā'o mbha nnu shi'i nE shi lo nji'i mfā'o nò pògò nu pa ghan sha'a ngwa, ndò ghan chwie nnu piphi fā'o nò pògò nu. Ò tā'a nu ki lo mbogò pa ngwa pE ha'an pugu pa thishi nE? Ò chwie nE nnu ha'an a yi shi'i nE, kanj pugu shi mbinj ghò. ⁴ Nthe na a ngan fā'a Minnwi nthe po nu mò shi'i. Ndò ò nchwie nnu ha'an a lo nji'i nkā'o nE, ò fā'o pògò gu nthe vugu, nthe na pugu fā'o nji nò fE nu njó. Nthe na a ngan fā'a Minnwi nò fE nu njó Minnwi ni pa ngwa pE ha'an pugu chwie phi nE. ⁵ Nthe yie ghò, â yī'i na non ya'o nchò pa thishi pighò, ki lo ngu'ò nthe pi pògò njó Minnwi, mbini nthe pi yaon na nganthò yi chhu nE. ⁶ Nthe na a po nthe pi yie na pèi ghà mā'an taashi, nthe na pa thishi fā'a pi mbho Minnwi ndii na pugu chwie fā'a yugu nE. ⁷ Pèi pe ni nguon ngwa yaon na a pie na pèi pe ni pugu nE, pèi pe taashi ni ngan kwe taashi, ä mbo taashi nkuon pa yaon na pèi fā'o nE, pèi pe ni ghan kwe pi, ä mbo pi pògò nu, pèi pògò non na a pie na pèi pògò vi nE, ä mbo pi gha'o nu, pèi gha'o non na a pie na pèi gha'o nE.

Nū'õn nu gí ntogò pi nkuon khwā

⁸ Ki'i nkrù non po puñ pèi, ta'a nkrù na a pie na pèi fā'o nE po na pèi khwā non pèi. Nthe na non na a khwā pichèi ngwa nE nū'õn gí. ⁹ Nthe na pa kina na a chhu na, "Ki'i ngan lán kwo shúon, ki'i njwi non, ki'i njòo, ki'i nshõrò yaon non nduon nE," pugu pa pichèi gí nduon nE chiri mbo mon yei ta'a chrà, "Khwā taakuo yo nò ha'an

o khwā noŋ nE.” ¹⁰ NthE ŋa ŋoŋ ŋa a fā’o khwā nE shi’a nchwīe phī mbīŋ taakuo yi, nthE yie ghō, khwā nu ŋgwa pō pi nū’ōŋ nu gí.

¹¹ Nō pigi nu, pēi ji ŋa ndiī kwo ghēi. Ndiī tho ŋa pēi fā’o nō wū’u nu lōgō. NthE ŋa lūgu nu yia kwo para ndwE nchaa ha’añ a ni mbō ndiī ŋa pia ni mfūoŋ mbīŋ nE. ¹² Tu’u kwo ya ŋgēi, mbhi kwo laŋ nu. NEnnE, pīa mī’añ ŋguoŋ mbha fā’a moŋ njīŋ, mā’añ maŋ nchhō lí’E. ¹³ A pie ŋa pīa chhō chōmbhi yia moŋ shendaŋ ŋa a kā’o nE nō ŋgwa ŋa pugu chhō pi moŋ lí’E. Ki lō mbō pi moŋ pa jī ki tou pugu pa nnu nu mbaa, ki lō mbō pi moŋ kwo nu shúoŋ pugu pa mbha nnu tōtro, ki lō mbō pi moŋ fē’i pugu kighi’ē. ¹⁴ Ndo pēi gwE Jishō Krishto, mbō Taathō, nō ha’añ ŋoŋ ghā ŋgwE ndhwí nE, ki lō mfe sheshe shīna ni frēinoŋ yēi nō chwīe nu nnu yE ŋa a khwā nE.

14

Ki’i ŋgwēiŋ ndīŋ ghō nō ŋgusha’a

¹ Pēi piŋ ŋoŋ ŋa a lō nji’i ntīni moŋ piŋ shi’i nE, ndō ki lō nji’i nthō mfā’o pi mindoundou pēi pugu nthE yugu nnu ŋa pugu ji nE. ² Yichēi ŋoŋ fā’o piŋ ŋa minthE a jī sheshe yaŋ, ndō ŋoŋ ŋa a lō nji’i ntīni moŋ piŋ nE kru pi wu’ō pa mbāga. ³ Ki’i ŋoŋ ŋa a jī ŋguoŋ yaŋ nE chī’ē ŋoŋ ŋa a jī pichēi pa yaŋ nE, ndō ki’i ŋoŋ ŋa a jī nE līi ŋoŋ ŋa a jī ŋguoŋ yaŋ nE nō ŋgusha’a, nthE ŋa Minnwi piŋ vi. ⁴ O pō pi gō nō tuo nu muuŋ fā’a ŋoŋ nduoŋ nō ŋgusha’a? A fā’o taathō vi njī nō chhu nu ŋa a thi a tīni ki ŋa a shi ŋgū, ndō a shi nthi a tīni nthE ŋa Taathō fā’o njī nō chwīe nu a tithi.

⁵ Yichēi ŋoŋ lōgō yichēi llé ŋa a gha’o nchaa yichēi. Yichēi ŋoŋ lōgō ji ŋa ŋguoŋ llé pō ndīndi. Sheshenoŋ fā’o tīnīnju’ō ŋa ji nnu ŋa a pī’i nE kā’o. ⁶ ŋoŋ ŋa a

lōgɔ yichəi llé nɔ mmɛ yi nɛ chwīe nɛ pi nɔ gha'ɔ nu Taathɔ, ɲon ɲa a jì maon nɛ jì pi nɔ gha'ɔ nu Taathɔ, nthɛ ɲa a fɛ tōo nu ni Minnwi. ɲon ɲa a lɔ ɲjì pichəi pa maon nɛ, mien ki jì pi nɔ gha'ɔ nu Taathɔ, mfɛ tōo nu ni Minnwi. ⁷ Nthɛ ɲa kaɲ ta'a ɲon via shi'a nchhɔ mbhi nthɛ pi non yi ndɔ pa'a kaɲ ta'a ɲon via lɔ ɲkhu nthɛ pi non yi. ⁸ Nthɛ ɲa pia nchhɔ mbhi kaɲ pia chhɔ nthɛ pi Taathɔ, ti pia ɲkhu kaɲ pia khu nthɛ pi Taathɔ. Nnɛ ki'ɛ, ki pia chhɔ pi mbhi ki pia kukhu, pia pɔ pi yi Taathɔ. ⁹ Nthɛ ɲa a nnu ɲa Krishto ni ɲkhu mbini nu'uy mfā'ɔ chɔmbhi nthɛ yie nɛ, nnɛ ɲa minthɛ a pɔ Taathɔ pa ɲgwa khu pugu pa ɲgwa maon.

¹⁰ ɔ wēin ndin ghɔ nɔ ɲgusha'a nthɛ khɔ? Ki gɔ, a chwīe khɔ ɔ chī'ə ndin ghɔ? ɲguon yia ghao lɛ nthi shá'a shhi faan shá'a Minnwi. ¹¹ Nthɛ ɲa pi nā'an ɲa, “Taathɔ chhu ɲa, ‘Shishini, nɔ ha'an ñchhɔ mbhi nɛ, ɲguon kwére shi ɲkwi shhi mu, ɲguon ɲgwa fɛ ndigha'ɔ ni Minnwi shhente.”

¹² Nnɛ ki'ɛ, sheshon via ma mfɛ khwè ni Minnwi nɔ pa nnu pɛ ɲa a chwīe nɛ.

Ki'i nchwīe pichəi ɲgwa gū mon pin yugu

¹³ Nthɛ yie, ki'i ɲon līi ndin vi nɔ ɲgusha'a. Pəi ka lōgɔ nthi məi pi ɲa mba'a pəi nu'uy nū'ɔɲ ki'ingini ki ntara nɔ shendaon ndin via. ¹⁴ Ntɔgɔ pi nɔ pɔ nu ta'a yi pigi Taathɔ mbɔ Jishɔ, ɲji ndɔ mfā'ɔ tininju'ɔ ɲa yichəi yaon lɔ mbɔ yi fuo ni nduthɔ yi, ndɔ a yi fuo ni ɲon ɲa a pī'i ɲa a yi fuo nɛ. ¹⁵ Nthɛ ɲa ɲjū'ɔ ndin ghɔ mbigi ntɔgɔ pi ɲkuon yaon ɲa ɔ jì nu nɛ, kaɲ ɔ lɔ nu'uy nchhɔ chɔmbhi yɔ pi mon khwă. Ki'i mbiri ɲon ɲa Krishto khu nthɛ vi nɛ ntɔgɔ pi ɲkuon maon ɲa ɔ jì nu nɛ. ¹⁶ Nnɛ ki'i pəi chwīe yaon ɲa a pɔ pi yaon shi'i ni pəi nɛ, pi chrā chrà piphi nthɛ yie. ¹⁷ Nthɛ ɲa Sha'afuon Minnwi lɔ ɲji'i mbɔ pi nnu

jì nu maon̄ pugu pa nnu nu yaon̄. Ndɔ a pɔ pi nnu chɔ nu chɔmbhi ndɔndi pugu pa ghighri ni pwanju'ɔ mon̄ Jijwe Minnwi. ¹⁸ Minnwi ghà mfā'ɔ pwatua, ngwamishua pini mbiŋ sheshen̄on̄ ŋa a fā'a mbhɔ Krishto nenne nɛ.

¹⁹ Nenne ki'ɛ, pia kaa nɔ tei nu pi njiŋ yaon̄ ŋa a thɔ ni ta'anggi pugu pa ghɛɛ nu pichɛi ghan̄ piŋ nɔ ku'ɔ nu. ²⁰ Ki'i nji'i mbiŋi fā'a Minnwi nthɛ maon̄ jì. Shishini, nguon̄ yaon̄ ghao yi taon̄taon̄ ndɔ a lɔ nji'i nkā'ɔ ni sheshen̄on̄ nɔ chwɛ nu yichɛi ŋon̄ kɔrɔ nthɛ yaon̄ ŋa a jì nu nɛ. ²¹ A pwa mien̄ nu ki lɔ nkru frɛi, ki nnu là'ɔ, ki nchwɛ sheshe nnu ŋa a shi nchwɛ ndiŋ ghɔ gū nɛ.

²² Nū'ɔŋ jɔ nthi ŋa ɔ lɔgɔ mon̄ nnu pei nɛ shina pɛi Minnwi. Mbɔrɔ pɔ ni ŋon̄ ŋa a lɔ mbi'i ŋa a gū nthɛ yaon̄ ŋa a piŋ ŋa a kā'ɔ nɛ. ²³ Ndɔ sheshen̄on̄ ŋa a fā'ɔ khuthɔ nɛ kwo pɔ ngusha'a nɔ ha'ay a nji, nthɛ ŋa jì nu mi lɔ nji'i ndhɔ pi nkuan̄ piŋ yi. Nthɛ ŋa sheshe yaon̄ ŋa a lɔ nji'i ndhɔ pi mon̄ piŋ nɛ, pɔ pi phi.

15

Lì llɔ mbhɔ Krishto

¹ Pia ŋa pia tini mon̄ piŋ nɛ fā'ɔ nɔ ghɛɛ nu pa ngwa pɛ ŋa pugu lɔ nja ntini nɛ pugu tiɛŋ lrì yugu ki lɔ ngu'ɔ nchwɛ pi ŋa a pwa yia túa. ² Sheshen̄on̄ via chwɛ pi ŋa túa taakuo yi pwa, nthɛ pɔ nu mi shi'i, nkugwi vi a ku'ɔ mon̄ piŋ. ³ Nthɛ ŋa Krishto shini ndɔ ngu'ɔ nchwɛ pi ŋa túa yi pwa, ndɔ nɔ ha'ay pi nā'ay nɛ, "Pa wé'i ŋa pi wɛ'i vɛi nɔ nɛ shwi'i mbiŋ mu."* ⁴ Nthɛ ŋa sheshe yaon̄ ŋa pi ni nā'ay lleshhi nɛ, pi ni nā'ay pi nɔ tigì nu via, nne ŋa ntɔgɔ nkuan̄ tiishii pugu pa mā'ay njù'ɔ llɔ mon̄ ŋwa'anli Minnwi, minthɛ pia fā'ɔ kwà'a. ⁵ Nduon̄ ŋa Minnwi, ŋa tiishii pugu pa mā'ay njù'ɔ llɔ mbhɔ yu

* 15:3 15:3 ŋwa'anli nkhi 69:9.

nε, fε nji ni pəi nɔ chhɔ nu mon ta'anggi, nne nchwie ηkwan ha'an Krishto Jishɔ ni nchwie nε, ⁶ ηa ηguon yəi ghao chini ni ta'anggi mfe ndigha'o ni Minnwi ndɔ mbɔ Taa Taathɔ via Jishɔ Krishto.

⁷ Nthe yie ghɔ, pəi piη pa liη pəi, wu'ɔ nɔ ha'an Krishto piη vəi nε. Pəi chwie nne nɔ fε nu ndigha'o ni Minnwi. ⁸ Nthe ηa nchhu ni pəi ηa Krishto ni ηgū muun fā'a nthe pa ηgwa Juu nɔ nɔon nu ηa Minnwi ηgan nnu shini, nɔ chwie nu nnu ha'an a ni ηkā'a ni pa ηkhu taa, ⁹ pugu pa nne ηa minthe pa ηgwa taon nduon fε ndigha'o ni Minnwi nthe kwoshini yi. Nɔ ha'an pi nā'an nε, "Nthe yie ghɔ, nshi ηga'o ghɔ shina pa ηgwa taon nduon, nshi njrāo ηkhī nɔ gha'o nu ligi yɔ."

¹⁰ Ndɔ a pini nu'un nchhu ηkamu'ɔη ηa, "Pa ηgwa taon nduon, pəi fā'o pwanju'ɔ, pəi pa ηgwa Minnwi."

¹¹ Mbini nchhu ηa, "ηguon yəi ha'an pəi ηgwa taon nduon nε, gha'o Taathɔ, ηguon pa ηgwa ghao gha'o vi."

¹² Ndɔ Ishaya pini nchhu ηa, "Ndāa yaon Jeshe shi nthɔ, a shi nrēi shhe nɔ sha'a nu pa ηgwa taon nduon, pa ηgwa taon nduon fā'o kwā'a mbiη yu."

¹³ Minnwi ηa a ghā mfe kwā'a nε linaon vəi ni ηguon pwanju'ɔ pugu pa ghighri nɔ ha'an pəi piη vi nε, nne ηa minthe kwā'a yəi ghəi shhi ηku'ɔ nu ntogɔ pi ηkuon nji Jijwe Minnwi.

Pɔɔ pɔ pi ηgan fā'a ηa pi taon ni pa ηgwa taon nduon

¹⁴ Mmu nduthɔ a, fā'o ηkieη ntou tininju'ɔ nthe vəi, ma pa liη pan, ηa pəi ni nduthɔ yəi linaon ni shi'i pugu pa ηguon lina ti minthe pəi tigi non pəi. ¹⁵ Ndɔ nā'an pichəi pa nnu ki lɔ mfā'o pɔgɔ gu nenne nɔ kwir nu vəi ηkamu'ɔη nthe pwapur ha'an Minnwi fε vəi ¹⁶ nɔ pɔ nu

ngan fà'a Krishto Jisho ni pa ngwa taon nduon. Mfà'a nu nò ngan fè'ingien Minnwi mon chiì nu pwa pisha'akho llo mbho Minnwi, nne na minthe pa ngwa taon nduon po yaon fe ha'an Minnwi pin ne, ha'an pi tere nu'on ni Minnwi ntogò pi mbho Jijwe Minnwi.

¹⁷ Mon po nu ta'a yi pigi Krishto Jisho ki'e, minthe ntenne ni fà'a a nthe Minnwi. ¹⁸ Nthe na mba'a nji'i ngōi shhi nò chrā nu ŋkuon sheshe nnu ŋkieŋ nnu ha'an Krishto fà'a ntogò mbin mu nò chwie nu pa ngwa taon nduon ya'o nchò Minnwi. Pugu fā'o ya'o nchò yei ntogò pi ŋkuon nnu na nchrā ndò nchwie ne, ¹⁹ pugu pa nji li, ni pa nnu ghraoghrao pugu pa nji Jijwe Minnwi. Nenne, m'ēn nchiì pwa pisha'akho nthe ligi Krishto llo Jerushalein ti ngōi nchōi Ilirikun.

²⁰ Nne, a khwā njū'ò a nò chiì nu pwa pisha'akho nò li'i ha'an pi lo naa nchiì nnu Krishto ngwa ya'o ne, nne na ki'i ŋkro ŋkuon kwonda ha'an a ni'ij ŋon nduon, ²¹ ndò nò ha'an pi nā'an ne,

“Pa ngwa ha'an pi shi ya'a ma nchrā ni pugu nthe vi ne shi njōi,
ndò ngwa ha'an pugu shini ndò naa ma nja'o ne shi nji.”†

Kà'a Pòò nò kra nu la'ataon Roma

²² Yei nnu ha'an a chwie mfā'o ki'ingini ntou ndii nò tho nu njōi vōi ne. ²³ Ndò ndwe na m'ēn fà'a a mon pei krao ŋgei li'i ne pugu pa na ŋki kwo yūa nu nò ntou ŋga'o nò tho nu njōi vōi ne, ²⁴ mbi'i nu na nshi njōi vōi nò muun kuo ndii nò ha'an nshi ntogò ngōi nu Shipēin ne, nne na pōi ghēre a nò nyien a ndii na ŋkwo fā'o pwanju'ò nò chhò nu pia ka'a nò muun kuo ndii ne.

† 15:21 15:21 Ishaya 52:15.

²⁵ Ndɔ ndwe, ɲgɛ̃i pi Jerushaleiɲ nɔ fɛ nu ghɛ̀rɛ ni pa ɲgwa Minnwi pi taɔɲtaɔɲ fɔ. ²⁶ Nthɛ ɲa pa chɔshi Mashedonia pugu Akaya ni mfā'ɔ pwatua nɔ fɛ nu pa maɔɲ, pi ghɛ̀rɛ pa ghaɲ pou shina pa ɲgwa Minnwi pi taɔɲtaɔɲ Jerushaleiɲ nɔ ghɔ. ²⁷ Nthɛ ɲa pugu ni mfā'ɔ pwanju'ɔ nɔ chwɛ nu nnɛ, ndɔ shishini, a yī'i ni pugu nɔ ghɛ̀rɛ nu vugu. Nthɛ ɲa nɔ ha'ɲ ɲgwa taɔɲ nduɔɲ fā'ɔ ghrà moɲ mbɔrɔ moɲ Jijwɛ ɲa a yi pa ɲgwa Juu nɛ, pa ɲgwa taɔɲ nduɔɲ ɲkaa pugu fā'ɔ nɔ lɔɔɔ nu pa maɔɲ pugu ha'ɲ pugu fā'ɔ nɛ ɲgɛ̀rɛ vugu nɔ. ²⁸ Nthɛ yie ghɔ, ndii ɲa ɲshi ɲkwo mī'ɛɲ yei fā'a nɛ, ɲkwo fɛ maɔɲ pighɔ ɲa pi ni mā'ɲ nɛ ni pugu, ɲshi ɲgɛ̃i Shipɛiɲ, ɲga ɲgɛ̃i nu, ɲtɔɔɔ ɲjɛ̃i vɛ̃i. ²⁹ ɲji ɲa ndii ɲa ɲshi nthɔ nu ɲjɛ̃i vɛ̃i nɛ, ɲshi nthɔ ni mbɔrɔ linaɔɲ llo mbhɔ Krishto.

³⁰ ɲdīgɛ̃i vɛ̃i ma pa liɲ paɲ, ntɔɔɔ pi mbhɔ Jishɔ Krishto, mbɔ Taathɔ via, pugu pa khwá lɔ mbhɔ Jijwɛ Minnwi, ɲa ɲia chīri thɔ yia ka'a ɲkara'a moɲ luɔɲ Minnwi mfɛ vɛ̃i, ³¹ ɲa ki'i ɲgwa pɛ ha'ɲ pugu lɔ ɲji'i mbiɲ Minnwi Judia nɛ fɛ ɲgɔ'i vɛ̃i pugu pa ɲa pa ɲgwa Minnwi pi taɔɲtaɔɲ ha'ɲ pugu pɔ Jerushaleiɲ nɛ piɲ fā'a a, ³² nnɛ ɲa, ni piɲ Minnwi, minthɛ ɲthɔ ɲjɛ̃i vɛ̃i moɲ pwanju'ɔ, mfā'ɔ mā'ɲ ghrí shina pɛ̃i.

³³ Minnwi ɲa a ghà mfɛ ghighri nɛ pɔ pɛ̃i pugu ghao. A yie.

16

Pɔɔ mā'ɲ chrà pa shuɔɲ pi

¹ Mbiɲ ni pɛ̃i ɲa Foebe pɔ pi ɲkiɛɲ ɲɔɲ, a ndīɲ via yi mingwɛ ɲa a muuɲ fā'a chɔshi Keɲkria nɛ. ² Pɛ̃i tuo vi shi'i moɲ ligi Taathɔ moɲ ɲkwanɲ shɛndaɔɲ ɲa a ká'ɔ ni ɲgwa Minnwi pi taɔɲtaɔɲ nɛ, ɲgɛ̀rɛ vi ni ɲguɔɲ pa yaɔɲ

ha'anj a tā'a nu mbhō pəi nε, nthε ɲa ju nduthō yi kwo ghĕrε ntou pa ɲgwa ti mfε ni nduthō a ɲkaa mu.

³ P̄əi chrā ni Prishika* pugu Akwila mbō pakwo fā'a paɲ moɲ fā'a nu fā'a Krishto Jishō ⁴ pugu ni ntōgō moɲ gu ni chōmbhi yugu nthε a. M̄fε tōo nu ni pugu, ki lō ɲgu'ō mbō pi mmu, ɲguoɲ pa chōshi pa ɲgwa taoɲ nduoɲ tōo ɲkaa pugu. ⁵ Chrā ni chōshi ha'anj a pō nda pugu nε ɲkaa pugu.

Chrā ni ɲkiεɲ ndīɲ a mbō Epainetu ɲa a ni mbō fūoɲ ɲoɲ nō piɲ nu Krishto Eshia nε. ⁶ Chrā ni Meri ɲa a ya mfā'a nthε vəi nε. ⁷ Chrā ni Androniku pugu Junia, mbō pa līɲ paɲ ha'anj pugu pa Juu ndō mbō pakwo paɲ ha'anj pigi pugu ni mbō moɲ chōiɲ nε. Pa ghaɲ ntaoɲ Jishō ya ɲji vugu ndō pugu ni fūoɲ mbiɲ Krishto ɲkaooɲ maa mbiɲ. ⁸ Chrā ni Ampliatu mbō ɲkiεɲ ndīɲ a moɲ Taathō. ⁹ Chrā ni Ubanu mbō pakwo fā'a pia moɲ Krishto pugu Shitaki ɲkiεɲ ndīɲ a.

¹⁰ Chrā ni Apele, mbō ɲkiεɲ ɲoɲ ɲa pi piɲ vi moɲ Krishto nε. Chrā ni pa ɲgwa ha'anj pugu pō moɲ mbaanda Arishtobulu nε. ¹¹ Chrā ni Herodion mbō ndīɲ a ɲoɲ Juu. Chrā ni ɲgwa pε ɲa pugu piɲ Taathō, ɲa pugu pō moɲ mbaanda Nakishu. ¹² Chrā ni Trifaina pugu Trifosha mbō pa ghaɲ fā'a moɲ Taathō, chrā ni ɲkiεɲ ndīɲ via Peshu ɲa a ya mfā'a shishi'i moɲ Taathō nε. ¹³ Chrā ni Rufushi, ɲa pi chu'ō vi moɲ Taathō pugu mūuɲ vi ɲkaa yu, ha'anj a pō nō mūuɲ a ɲkaa mu nε.

¹⁴ Chrā ni Ashiɲkritu, ni Flegoɲ ni Hemeshi ni Patroba, ni Hema pugu pa pichəi pa līɲ ɲa pugu pugu pō ka'a nε. ¹⁵ Chrā ni Filologu ni Julia, ni Nereu pugu ndīɲ vi yi mingwε pugu Olimpa pugu pa ɲguoɲ pa ɲgwa Minnwi pi taɲtaoɲ ɲa pugu pugu pō ka'a nε. ¹⁶ P̄əi chrā ni noɲ pəi

* 16:3 16:3 Prishika pō pi yichəi ligi Prishila.

shishi'i ni paṅ nu noṅ. Ŋguoṅ pa choṣhi Krishto chrā ni pəi.

Ndugwi ntīgi pugu pa mā'anj nu chrà

¹⁷ Ñdīgəi vəi, ma pa liṅ paṅ, pəi chho ndina pa ṅgwa pε ṅa pugu tho ni pa minduoṅnduoṅ, ntho nū'ɔṅ pa ki'ingini ki lo ntho nje'i pi pa nnu ha'anj pi ni nje'i vəi no gho nε, pəi lə'i vugu. ¹⁸ Nthe ṅa ṅkwaṅ ṅgwa pi nε lo nji'i ntho mfā'a pi mbho Krishto Taatho via, pugu fā'a nthe pi nji puṅ yugu. Ni pa chrà liliṅ pugu pa chrà fiṅ ṅgwa, pugu fiṅ ṅgwa pε ṅa pugu lo nja nji nnu nε. ¹⁹ Nthe ṅa ṅguoṅ ṅgwa ji fi'i ṅkwaṅ ha'anj pəi ya'o nchò nε, nne mfa'o pwanju'ɔ nthe vəi, ndo ntā'a nu ṅa pəi fā'o shietho ni pa yaṅ ha'anj a pwa nε, ndo mbho yəi pɔ yi wo moṅ chwie nu nnu ṅa a phi nε. ²⁰ Minnwi ṅgaṅ fe ghighrì totho nwi'ing tho Shata la'o kwò pəi. Pwapuṅ Taatho via mbo Jisho Krishto pɔ ni pəi ghao.

²¹ Timoti mbo ṅgaṅ kwò fā'a a mā'anj chrà yəi, Lushio pugu Jashoṅ ni Shoshipata mbo pa liṅ paṅ llo moṅ shina pa Juu mā'anj chrà yəi ṅkaa pugu.

²² Mmu Tetiu, mbo ṅoṅ ṅa a nā'anj ṅwa'anli yei nε, mā'anj chrà yəi moṅ Taatho.

²³ Gayu, mbo ṅoṅ ha'anj nda'a nu nda yu, choṣhi nii pi nda yu nε mā'anj chrà yəi. Erashitu mbo ṅgaṅ ləiṅ mbij la'ataoṅ yei pugu ndiṅ via Kwatu mā'anj chrà yəi.

²⁴ [Pwapuṅ Taatho via mbo Jisho Krishto pɔ ni pəi ghao. A yie.]

²⁵ Ndwe, pia fe ndigha'o ni Minnwi. A fā'o ghrì no chwie nu ɔ thi a tini moṅ piṅ yɔ ṅkwaṅ ha'anj pwa pisha'akhɔ a ṅa ñchii nu nthe Jisho Krishto pugu pa ṅkwaṅ ha'anj pi nōoṅ nnu shini ṅa a ni mbo yi ləiṅ no ntaṅ ndii nε, ²⁶ ndo ndwe nnu shini gho taṅ paa ntogo pi ṅkuoṅ pa nnu ha'anj pa njəili'i Minnwi ni nā'anj nε,

pugu pa ɲkwaɲ ha'anj gí Minnwi ha'anj a lo mfā' o njē yi
pugu ndugwi yi chhu nɛ, pi chwīe ɲguoɲ pa taoɲ taoɲ ji,
nnɛ ɲa ɲguoɲ ɲgwa piɲ ndo mfā' o ya' o nchò. ²⁷ Ndigha' o
ki ndugwi yi tɔgɔ mbhɔ Jishɔ Krishto mbɔ ni ta' a Minnwi
ɲa a wu' o ju tə' i vi ɲa a fā' o shiethɔ nɛ! A yie.

ᱫᱷᱟᱨᱠᱟᱫᱽ ᱫᱷᱟᱨᱠᱟᱫᱽ ᱠᱷᱚ

Bambalang: ᱫᱷᱟᱨᱠᱟᱫᱽ ᱫᱷᱟᱨᱠᱟᱫᱽ ᱠᱷᱚ (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 17 May 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0